

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Tid: Torsdagen den 14 september 2017, kl. 12.30

Plats: Sessionssalen, Juneporten, Västra Storgatan 16, Jönköping

Förhindrad ledamot inkallar själv ersättare.
Ersättare har rätt att närvara oavsett sådan kallelse.

Ärenden

1. Upprop, kl. 12.30
2. Protokollets justering
3. Fastställande av dagordning

Presentation av nya medarbetare; Raluca Blebea, Mattias Bergman, Ellen Ahlin, Phong Uong, Mattias Karlsson, Hanna Flennemo

4. Informationsärende:
 - Arenan m.m. Andreas Bengtsson och Carl Carlin (kl.16.00)

Rapport

- Vattengruppen, Gränna 17-08-18, 17-08-25
- Parlamentariska kommittén 17-08-25
- Invigning av Brunstorps vattenverk 17-08-29
- Miljöfika Hållbar produktutveckling 17-08-31
- Möte med kommunalråden 17-09-05, 17-09-12

Kommande aktiviteter

- Möte med Peter Jutterström 17-09-08
- Tekniskt utskott 17-09-13
- Utbildning ny kommunallag 17-09-18
- Friluftsbussadörer halvdag 17-09-19
- Presidieträff Miljösamverkan f, 17-09-22
- Kommunrevision 17-09-26
- Klimatkonferensen, 17-09-28
- FAH Sundsvall 17-10-04--05

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSKONTORET
Besöksadress Juneporten
Västra Storgatan 16, Jönköping
miljo@jonkoping.se

**JÖNKÖPINGS
KOMMUN**

Ljuset vid Vättern

- Miljödiplomering 17-10-10
- Kemikaliekonferensen, 17-10-17
- Mänskliga Rättighetsdagarna i Jönköping 17-11-09--11
- Miljö- och hälsoskyddschefen informerar

Fika

5. Remiss – Yttrande över Klimatanpassningsutredningens betänkande "Vem har ansvaret" (SOU 2017:42)
Annica Magnusson
Mhn 2017:2692
6. Yttrande till stadsbyggnadsnämnden över detaljplan för flerbostadshus på del av fastigheten Lilla Åsa 23:165
Jönköpings kommun
Harald Holmström
Mhn 2017:2876 Stbn 2016:13
7. Yttrande till stadsbyggnadsnämnden över detaljplan för villor, radhus och flerbostadshus på del av fastigheten Bankerydstorp 1:11 Jönköpings kommun
Harald Holmström
Mhn 2017:2975 Stbn 2015:238
8. Yttrande över inkomna synpunkter på ansökan om bearbetsningskoncession av torv inom fastigheterna Åkerbydal 1:1, Åkerby 1:3 och Åkerby 1:4
Maria Westlund
Mhn 2014:3047, 3048, 3049
9. "Ett samhälle för alla" halvtidsrapport
Anders Hansson
Mhn 2017:1968
10. Månadsrapport per augusti 2017
Anders Hansson
Mhn 2017:694
11. Delårsbokslut 2017
Håkan Strid, Anders Hansson
Mhn 2017:3418
12. Meddelanden – avslutade ärenden
13. Meddelanden – handlingar för kännedom
14. Anmälan om delegationsbeslut
15. Anmälningsärenden

Susanne Wismén
Ordförande

Ann-Mari Gudmundsson
Sekreterare

Miljö- och hälsoskyddsnämnden
551 89 JÖNKÖPING

**Remiss - Yttrande över Klimatanpassningsutredningens betänkande
"Vem har ansvaret?" (SOU 2017:42)**
MHN 2017:2692

Sammanfattning

Jönköpings kommun har tagit emot remissen av betänkande av Klimatanpassningsutredningen (SOU 2017:42). Kommunstyrelsen har i sin tur remitterat till bland andra miljö- och hälsoskyddsnämnden. Huvuduppdraget för utredningen var att klarlägga ansvarsfrågor, utifrån ett juridiskt ansvar, för stat, kommun, landsting och andra. Utredningen har sedan avgränsats till bebyggelse och byggnader i detaljplanerat område och risken för översvämning, ras, skred och erosion. Dagvattenhantering ägnas särskild uppmärksamhet.

Utredningens slutsats är att det i praktiken är svårt för fastighetsägare att utkräva ett ansvar av kommunen och att kommunen saknar juridiskt ansvar att klimatanpassa befintlig bebyggelse. Statens ansvar är begränsat, så mycket av ansvaret faller på fastighetsägaren. Denna ansvarsfördelning bedömer utredningen som orimlig.

Däremot bedöms det inte möjligt att ändra den övergripande ansvarsfördelningen nu, utan utredningen lämnar istället förslag som syftar till att påbörja arbetet med att minska riskerna och underlätta klimatanpassningen. De innebär sammantaget ett något utökat ansvar för kommunen, men det ska ske med statligt stöd.

Avseende dagvatten kommer utredningen fram till att kommunen både har ett ansvar i samhällsplanering och enligt vattentjänstlagen. Utredningen bedömer att dagvattenhanteringen behöver förändras, och ska hanteras tidigt och övergripande i planeringsprocessen. Det är en kommunal angelägenhet, men krav kan behöva ställas på fastighetsägare. Frågan om markåtkomst är central.

Miljö- och hälsoskyddskontorets sammanfattande bedömning är att det behöver främst genomföras åtgärder utifrån lokala detaljerade analyser, snarare än mer utredningar i stor skala. För att komma vidare behövs ekonomiska medel att testa och utvärdera nya lösningar samt att genomföra åtgärder, dels i

planeringsskeden men framför allt i byggskeden i ny och befintlig stadsbebyggelse. Klimatanpassningen behöver gå från utredande till utförande.

Beslutsunderlag

Betänkande av Klimatanpassningsutredningen, SOU 2017:42

Miljö- och hälsoskyddskontorets tjänsteskrivelse med bilaga daterad 2017-09-01

Förslag till miljö- och hälsoskyddsnämnden

- Miljö- och hälsoskyddsnämnden lämnar yttrande över betänkande av klimatanpassningsutredningen i enlighet med miljö- och hälsoskyddskontorets tjänsteskrivelse med tillhörande bilaga.
- Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar om omedelbar justering.

Ärende

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har beretts möjlighet att lämna synpunkter på betänkandet. Nedan presenteras generella synpunkter samt mer specifika synpunkter på förslagen i utredningen.

Generella synpunkter

Miljö- och hälsoskyddskontoret bedömer att betänkandet ger en bra beskrivning av problembilden, lagstiftningen och ansvarsfrågan i dagsläget. Problematiken är dock till stor del känd sedan innan, liksom att det redan finns ett antal generella, nationellt framtagna underlag. Miljö- och hälsoskyddskontoret bedömer att behovet framförallt är att komma vidare till att göra konkreta åtgärder för att anpassa samhället till ett framtida klimat, på samma sätt som utredningen konstaterar att för få åtgärder vidtagits sedan klimat- och sårbarhetsutredningen 2007. Det bygger på tillgång till underlag utifrån de lokala behoven, och det vore önskvärt att ta steget vidare till mer konkreta åtgärder och lösningar. Det finns också ett behov av finansiering av konkreta åtgärder, inte minst för att testa nya lösningar.

En av svårigheterna, som utredaren också konstaterar, är att ta ett samlat grepp runt klimatanpassning. Utredningen avgränsas, enligt direktiven, till bebyggelse och markanvändning och belyser därmed enbart en del av klimatanpassningsområdet. Det medför tyvärr att behovet av ett helhetsgrepp kvarstår.

Synpunkter på utredningens slutsats om ansvarsfördelningen

Miljö- och hälsoskyddskontoret anser att det är positivt att ansvarsfrågan utreds, speciellt avseende förebyggande åtgärder (dvs. för att genomföra anpassningen) snarare än med fokus på ansvar efter att en skada uppstått. Därför är utredarens ambition att ge förslag på riskhanteringsåtgärder positiv. Dock uppfattar miljö- och hälsoskyddskontoret att utredningen skjuter stora delar av den på framtida utredningar, så behovet av att reda ut ansvarsfrågan kvarstår.

Synpunkter på förslaget om analys av risker på grund av klimateffekter och en strategi i översiktsplanen

Förslaget att ställa krav på riskanalyser och en strategi för att hantera riskerna inom kommunens översiktsplan är positivt, dels då det sker inom en relevant, befintlig struktur (snarare än att ställa krav på fler styrdokument) och dels då det lyfter behovet av en strategi för att hantera riskerna. Det beskrivna syftet är bra, det är ett steg i rätt riktning, men för att genomföra klimatanpassningen krävs också fortsatt lokala

utredningar och framförallt åtgärder. Det krävs också att åtgärderna finns med från översiktsplanen, via detaljplanering, bygglov mm. fram till färdig byggnation för att det ska få effekt. Översiktsplanen är, märk väl, inte ett juridisk bindande dokument.

Utredningen är avgränsad till översvämning, ras, skred och erosion men ett krav på riskanalyser bör inte begränsas till dessa, då exempelvis värme exkluderas. För att kunna genomföra en övergripande analys behövs även ett underlag, och endast delar av Sverige är karterade med avseende på naturolyckor.

Riskerna och prioriteringen i det fortsatta arbetet bör utgå från vad som ska skyddas. I vissa byggnader kan dess funktion eller risk för personskador eller dödsfall vara det kritiska snarare än skada på själva byggnaden. Därför bör prioriteringen kopplas till fler skyddsvärden, och även till kommunernas lagstadgade arbete med risk- och sårbarhetsanalyser (enligt lag 2006:544). Om samhällsviktiga funktioner vägs in kan även informationssäkerhetsaspekter behöva beaktas.

Förslaget om finansiering av arbetet med riskanalysen är positivt. Kommunens omfattande arbete kommer dock i nästa steg (detaljutredningar och åtgärder). För att få bra effekt behövs personal som långsiktigt kan förvalta underlaget och kunskapen, snarare än projektanställningar eller konsulttjänster för att ta fram analysen.

Synpunkter på förslaget om nationell strategi och en ny myndighetsstruktur
Miljö- och hälsoskyddskontoret instämmer i utredningens beskrivning av nuläget, där det är svårt att ha en överblick över det generella underlag som olika nationella myndigheter tar fram. Därför är förslaget om en samordnande myndighet (Boverket) positivt, även om det enbart är för en del av klimatanpassningsområdet. Det är även positivt om det underlag som finns kan göras mer tillgängligt, och nytta och samordning kan öka. Det bygger på att mottagaren, ofta en kommunal verksamhet, är i fokus för arbetet. Det finns även mycket material framtaget på lokal nivå, som också bör beaktas.

Förslaget om ökad nationell samordning är positivt, men tyvärr skjuter utredningen lösningen på framtiden. Det vore positivt om en nationell strategi fokuserar på hur klimatanpassningen ska genomföras, snarare än på hur underlag och analyser ska samordnas.

Synpunkter på förslaget om nybyggnation på riskfylld mark enligt äldre plan
Miljö- och hälsoskyddskontoret är positivt till förslaget att kunna neka bygglov efter genomförandetiden utifrån riskbilden. Även här bör risker för personskador, dödsfall eller byggnadens funktion vägas in, inte enbart skada på byggnaden.

Synpunkter om dagvattenhantering, övergripande
Miljö- och hälsoskyddskontoret känner igen problembeskrivningen sedan tidigare. Det är positivt att frågorna ska lösas tidigt och övergripande, samt utgå från lokala förhållanden. Ofta behöver hela avrinningsområdet beaktas, och frågan lösas uppströms. Då kommunen ansvarar för dagvattenhanteringen behövs även bra kommunala verktyg.

Angående utredningens slutsats om tillgång till mark för att hantera dagvatten bedömer miljö- och hälsoskyddskontoret att det är svårt i praktiken i bebyggd miljö med ett högt exploateringsstryck. Då blir inriktningen snarare att säkerställa att vattnet

tar rätt väg på markytan. Expropriering, som utredningen går in på, är ett relativt tungrovt verktyg att arbeta med. Det kan finnas andra mer lättillgängliga verktyg.

Utredningens förslag om att ta fram acceptabla risknivåer avseende översvämningar och stabilitetsrisker bör vara rimliga i förhållande till andra risker. Om kommunen i sin planering, byggnation och sin infrastruktur inte klarar den acceptabla risknivån, vad händer då? Det vore önskvärt att belysa kommunens ansvar här.

Synpunkter på förslag till ökade möjligheter för en optimerad hantering av dagvatten

Det är en positiv grundtanke med verktyg för att minska belastningen på dagvattennätet, det vore ett bra verktyg. Förslaget om tillägg är dock oklart. Det behövs ett förtydligande och gärna exemplifiering av hur tolkningen av tillägget ske och hur det skulle genomföras för att tekniska kontoret ska kunna ta ställning till förslaget. Avser det exempelvis ny eller befintlig bebyggelse, i vilket skede i kommunens planering ska frågan hanteras, hur påverkar ledningarnas dimension lokalt etc.

Synpunkter på förslaget om en vägledning för kommunerna

Det finns idag tillgång till olika vägledningar och underlag, så kommunen bedömer det mer prioriterat att testa och utvärdera olika lösningar i praktiken än mer vägledningssupplett, vilket kräver finansiering. Det är dock en bra tanke att inkludera både ny och befintlig bebyggelse.

Då olika underlag tas fram inom samma område, exempelvis olika skyfallskarteringar i samma tätort, så visar de ofta flera sanningar och fokus blir på att sammanväga utredningarna innan det går att gå vidare till åtgärder.

Synpunkter på förslaget om reglering av markens genomsläpplighet

Det vore positivt om det kan krävas marklov för hårdgörande av ytor inom fastigheter.

Synpunkter om finansiering

Det är positivt att utredningen lyfter att det är angeläget att klarlägga finansieringsfrågan. Det finns ett fortsatt behov av medel för att genomföra åtgärder och för att testa nya lösningar. Kostnaderna för lokala utredningar och åtgärder är långt större än kostnaden för de initiala, generella utredningarna. De medel som finns att söka idag motsvarar inte behoven. Utöver de ansökningar som MSB får in finns större behov, men där kommunen bedömer möjligheterna att få bidrag som för små för att söka medel. Om utredningen föreslår att skjuta upp frågan om finansiering av åtgärder till 2022 är det en negativ signal om själva genomförandet av klimatanpassningen.

Synpunkter på konsekvensanalysen

Utredaren gör bedömningen att ekosystemtjänster inte berörs. De kan dock utgöra en möjlig typ av nya, konkreta åtgärder, och är ett område där mer stöd vore önskvärt. Miljö- och hälsoskyddskontoret skulle därför gärna se att utredningen även berör ekosystemtjänster kopplat till utredningens direktiv.

Tillämpning av barnkonventionen

Ärendet berör barn indirekt i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter eftersom barn precis som vuxna kan drabbas av framtida

klimatrelaterade händelser och därför är beroende av att det i möjligaste mån sker en klimatanpassning av samhället.

Håkan Stridh
Miljöchef

Annica Magnusson
Vattensamordnare

Beslutet expedieras till:
Kommunstyrelsen
Annica Magnusson
Erica Storckenfeldt

Remiss - Yttrande över Klimatanpassningsutredningens betänkande "Vem har ansvaret?" (SOU 2017:42)

MHN 2017:2692

Sammanfattning

Jönköpings kommun har tagit emot remissen av betänkande av Klimatanpassningsutredningen (SOU 2017:42). Den behandlar framförallt ansvarsfrågor, utifrån ett juridiskt ansvar, för stat, kommun, landsting och fastighetsägare och är avgränsad till bebyggelse och risken för översvämning, ras, skred och erosion. Dagvattenhantering ägnas särskild uppmärksamhet.

Bakgrund: klimatförändringar

Klimatet håller på att förändras, enligt FN:s klimatpanel och enligt SMHI som är den svenska expertmyndigheten. Det blir varmare och nederbörden ökar. Risken ökar också för att nederbörden koncentreras till skyfall, vilket gör att både risken för skyfall och översvämningar och risken för torka däremellan ökar, och som en följd även risken för problem med ras, skred och erosion. Även risken för värmeböljor ökar. Detta ökar riskerna för skador på samhället, om det inte anpassas till det nuvarande och framtida klimatet på ett bra sätt.

Bakgrund: Jönköpings kommuns arbete med klimatanpassning

Jönköpings kommun antog 2009 förutsättningar och riktlinjer för den lokala anpassningen till ett förändrat klimat, dessa håller i nuläget på att revideras. Kommunens förutsättningar och riktlinjer för klimatanpassning har sedan dess varit aktuella i samhällsplaneringen främst avseende risken för översvämning och stabilitetsproblem. Kommunen arbetar även med förnyelse av ledningsnät, som bland annat syftar till en bättre förmåga att hantera risken för översvämning efter skyfall.

Jönköpings kommun har både översiktliga karteringar för stabilitetsrisker och översvänningsrisker (vattendrag, Vättern och skyfall) från statliga myndigheter och lokalt underlag som tagits fram av kommunen. Dessa inkluderar hur ett framtida klimat påverkar risken.

Bakgrund: Klimatanpassningsutredningens (SOU 2017:42) uppdrag

Regeringen beslutade den 12 november 2015 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att se över vissa frågor om klimatanpassning.

I uppdraget ingick att analysera hur ansvaret fördelas mellan staten, landstingen, kommunerna och enskilda för att anpassa pågående och planerad markanvändning och bebyggd miljö till ett gradvis förändrat klimat. Utredaren skulle också analysera eventuella hinder och begränsningar i lagstiftningen för genomförande av sådana anpassningsåtgärder. En särskild fråga var att se över befintlig lagstiftning och föreslå de ändringar som krävs för att få till en långsiktigt hållbar dagvattenhantering.

Utredningens uppdrag är mycket brett. Huvuduppdraget är att klarlägga ansvarsfördelningen mellan stat, kommun, landsting och andra för all mark och alla klimateffekter. Utredningen har sedan avgränsat uppdraget från ”all mark” till det område som benämns bebyggelse och byggnader i detaljplanerat område, men inte anläggningar som omfattas av särreglering. Det har vidare avgränsats från ”alla klimateffekter” till att behandla riskerna översvämning, ras, skred och erosion. Utredningen ägnar en stor del till frågan om hur dagvatten kan hanteras.

Statens och kommunens ansvar analyseras utifrån det ansvar de kan ha utan att vara fastighetsägare. Utredningen har utgått från ett juridiskt ansvar, dvs. ett ansvar som kan utkrävas.

Utredningens slutsats och förslag

Utredningen bedömer att den nuvarande ansvarsfördelningen är orimlig, då fastighetsägare kan drabbas hårt. Det finns en risk för att fastighetsägare i framtiden inte kommer att kunna försäkra sig för skador på grund av klimateffekter, eftersom en förutsättning är att skadan bedöms som en plötslig och oförutsedd händelse. Exempelvis skulle regelbundet återkommande översvämningar inte längre ses som plötsliga och oförutsedda.

Utredningen bedömer att det inte är möjligt att nu på ett övergripande sätt förändra den gällande ansvarsfördelningen. Att exempelvis i efterhand lägga ett övergripande ansvar på kommunerna för den befintliga bebyggelsen framstår som omöjligt. I stället lämnas förslag som påbörjar arbetet med att minska riskerna för skador och som underlättar klimatanpassningen, samt i viss mån förändrar ansvarsfördelningen (s. 327).

Förslagen innebär sammantaget ett något utökat ansvar för kommunerna, men det ska ske med statligt stöd.

Utredningen ger följande förslag:

- Kommunens syn på risken för skador på bebyggelse och byggnadsverk på grund av översvämning, ras, skred och erosion och hur dessa risker kan minska eller upphöra ska framgå av översiktsplanen.
- Boverket – med bistånd av SMHI, SGI, MSB och länsstyrelserna – får ett utökat uppdrag att vara samordnande myndighet för klimatanpassning i förhållande till bebyggelse. Den förändringen ska framgå av myndighetens instruktion. I uppdraget ingår att samordna det underlag som expertmyndigheterna och forskningen kan tillhandahålla om klimateffekter och klimatanpassning för bebyggelse. Vidare föreslås att det redan gällande uppdraget till Boverket från regeringen om tillsynsvägledning till länsstyrelserna om översvämning utökas till översvämning, ras, skred och erosion. Det ska ske med bistånd från SMHI, SGI, MSB och länsstyrelserna. Länsstyrelserna ska med stöd av Boverkets tillsynsvägledning stödja kommunerna i deras planering och regionalt samordna klimatanpassningen. Länsstyrelserna ska även ge planunderstöd till

kommunerna genom att kostnadsfritt tillhandahålla relevant underlag. Länsstyrelserna ska vidare genom samrådsförfarandet om översiktsplanen med det utökade krav som föreslås under 7.3 medverka till att denna analys blir tillräcklig och ändamålsenlig.

- Risken för skador på grund av översvämning, ras, skred och erosion kan efter genomförandetiden alltid utgöra grund för avslag om bygglov även om ansökan är i enlighet med gällande detaljplan under förutsättning att risken är uppenbar.

Utredningen ger följande förslag avseende dagvatten specifikt:

- I Vattentjänstlagen bör det införas reglering om att fastighetsägare kan begränsas i rätten att fritt lämna över dagvatten till den allmänna va-anläggningen
- Regeringen bör ge Boverket i uppdrag att, med utgångspunkt i att få till stånd en förändrad dagvattenhantering, ge en särskilt vägledning till kommunerna om hur dagvattenhanteringen till skyddande av bebyggelsen kan ordnas. Vägledningen ska avse både ny och befintlig bebyggelse.
- Det bör införas en möjlighet för kommunen att ställa krav på marklov för förändring av markytans utformning för att säkerställa att en sådan reglering i detaljplanen efterföljs.

Annica Magnusson
Vattensamordnare

Miljö- och hälsoskyddsnämnden
551 89 JÖNKÖPING

**Yttrande till stadsbyggnadsnämnden över detaljplan för
flerbostadshus på del av fastigheten Lilla Åsa 23:165 Jönköpings
kommun**

MHN-2017-2876, STBN 2016:13

Sammanfattning

Detaljplaneförslaget syftar till att möjliggöra byggandet av flerbostadshus i Taberg, för totalt ca 120 lägenheter. I nordöstra delen av planområdet finns även plats för skolverksamhet, alternativt särskilt boende.

Beslutsunderlag

Samrådshandlingar på kommunens hemsida, www.jonkoping.se, sök på Lilla Åsa 23:165, sökväg Bygga, bo & miljö/Kommunens planarbete, stadsplanering/ Detaljplanering/ pågående detaljplanarbete.

Miljö- och hälsoskyddskontorets tjänsteskrivelse med bilaga daterad 2017-08-25

Förslag till miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddskontoret lämnar följande synpunkter på detaljplan över del av fastigheten Lilla Åsa 23:165, Jönköpings kommun:

- Aktuella riktvärden för buller bör finnas med i planbestämmelserna, inklusive lektyr utomhus för den tänkta förskolan.

Ärende

Planförslaget gäller ett område mellan befintlig bebyggelse och Sörsjön med Åsabadet. Därmed finns redan infrastruktur och samhällsservice i områdets närhet. I dagsläget är området inte bebyggt, utan utgörs av skogsmark. Förutom flerbostadshusen, planeras i första hand en förskola. Den kan möjligen konverteras till annan skolverksamhet eller särskilt boende i ett senare skede. Därtill medges centrumändamål i flerbostadshusens entréplan, t.ex. butiker och föreningslokaler.

Omhändertagande av dagvattnet förväntas inte utgöra något problem. En naturlig lågpunkt föreslås utgöra fördröjningsmagasin för vattnets färd mot Sörsjön vid större flöden. I övrigt kan dagvattnet infiltreras i området.

Trafikbullerutrednings framtidsscenario för år 2035, visar på att höga ljudnivåer kan uppstå längs Sjövägen. Därmed bör bullerskyddande åtgärder vidtas vid den

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSKONTORET
Besöksadress Juneporten
Västra Storgatan 16, Jönköping
miljo@jonkoping.se

**JÖNKÖPINGS
KOMMUN**

Ljuset vid Vättern

tänkta förskolan. Det kan t.ex. vara ett avskärmande plank eller en vall som sänker bullernivån till under 50 dBA. Bostadshusen närmast Sjövägen och uteplatsernas utformning kan också behöva anpassas för att uppfylla kraven ang. bullernivån. Det bör framgå av planbestämmelserna vilka bullernivåer som kan accepteras, vilket det inte gör.

En sol och skuggstudie har gjorts, vilken inte visar på några olägenheter.

Halten markradon har vid undersökningar visat sig låg. Radonsäkert byggande förordas ändå för att säkerställa låga radonhalter i bostäderna.

Det finns inga kända markföroreningar i området. Skulle föroreningar ändå upptäckas ska de enligt miljöbalken anmälas till miljö- och hälsoskydds nämnden, vilket också framgår av planförslaget.

Planområdet närmast Sörsjön berörs av strandskyddet, eftersom det ligger 80 m från Sörsjön, och strandskyddet är 100 m. Därmed måste strandskyddet upphävas i den del som berör planområdet. Detta bedöms dock inte ha någon större inverkan när det gäller syftet med strandskyddet. Den berörda delen är redan i dagsläget avskärmad av Sjövägen.

Barnkonventionen

Ärendet berör barn direkt i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter. Barnrättsperspektivet har beaktats då det finns ytor i närheten för barnens lek. Bostadshusen ligger i närheten av planerad förskola med lek- och lärmiljöer samt naturområden.

Håkan Strid
Miljö- och hälsoskyddschef

Harald Holmström
Miljö- och hälsoskyddsinspektör

Beslutet expedieras till:
Stadsbyggnadsnämnden Jönköpings kommun

<http://www.jonkoping.se/byggabomiljo/kommunensplanarbetestadsplanering/detaljplanering/pagaaendedetaljplanarbete/detaljplanforbankerydstorp111mfltorpsgardbankerydjonkopingskommun.4.225c355d15ca06908e196e0.html>

<http://www.jonkoping.se/byggabomiljo/kommunensplanarbetestadsplanering/detaljplanering/pagaaendedetaljplanarbete/detaljplanfordelavillaasa23165mfltabergjonkopingskommun.4.225c355d15ca06908e161fd.html>

Miljö- och hälsoskyddsnämnden
551 89 JÖNKÖPING

**Yttrande till stadsbyggnadsnämnden över detaljplan för villor,
radhus och flerbostadshus på del av fastigheten BANKERYDS-
TORP 1:11 Jönköpings kommun**
MHN-2017-2975, STBN 2015:238

Sammanfattning

Detaljplaneförslaget syftar till att möjliggöra bostadsbyggande för ca 100 bostäder i form av villor, radhus och flerbostadshus i södra Bankeryd. Marken har tidigare i huvudsak brukats som ängs- och betesmark.

Beslutsunderlag

Samrådshandlingar på kommunens hemsida, www.jonkoping.se, sök på Bankeryds-Torp 1:11, sökväg Bygga, bo & miljö/Kommunens planarbete, stadsplanering/ Detaljplanering/ pågående detaljplanarbete.

Miljö- och hälsoskyddskontorets tjänsteskrivelse med bilaga daterad 2017-08-25.

Förslag till miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddskontoret lämnar följande synpunkter på förslag till detaljplan över del av fastigheten BANKERYDS-TORP 1:11, Jönköpings kommun:

- En utredning ska göras i samråd med miljö- och hälsoskyddskontoret ang. eventuell byggnation på mark för gammalt avloppsreningsverk.
- Om föroreningar påträffas vid markarbeten, ska det anmälas till miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Ärende

Det tänkta planområdet innefattar fastigheten Bankeryds-Torp 1:11, samt mindre delar av angränsande fastigheter i norr och söder. Förslaget är förenligt med översiktsplanen som antogs 2016, men har överklagats. Överklagandet beror dock inte det aktuella området. Enligt den gällande planen från 2002, är området tänkt som friluftsområde.

Det finns åkerholmar med större träd i planområdet. Dessa utgör biotopskyddsområde, och kommer att påverkas av byggnationen. Dispens kommer att sökas från länsstyrelsen, för att ta bort vissa träd.

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSKONTORET
Besöksadress Juneporten
Västra Storgatan 16, Jönköping
miljo@jonkoping.se

**JÖNKÖPINGS
KOMMUN**

Ljuset vid Vättern

Större delen av marken har brukats som ängs- och betesmark, och det finns inga kända markföroreningar enligt tidigare utredningar. Däremot har det uppdagats att det funnits ett avloppsreningsverk på fastigheten. En utredning bör därför göras i samråd med miljö- och hälsoskyddskontoret, om den marken är lämplig för byggnation. I övrigt gäller att eventuellt påträffade markföroreningar ska anmälas till Miljö- och hälsoskyddsnämnden enligt 10 kap. 11 § miljöbalken.

Markradon förekommer i normala nivåer, vilket innebär att byggnader ska ha radonskyddande grundläggning enligt planförslaget.

Bullerutredningen visar att några planerade villor längs Kortebovägen, kan komma att utsättas för högre ljudnivåer än gällande riktvärden vid fasaden. Detta kan dock kompenseras bl.a. med en anpassad planlösning enligt anvisningarna i planen. Det framgår av planbestämmelserna vilka riktvärden som gäller för buller.

Marken i området består till stor del av berg. Det innebär att det är svårt att infiltrera dagvatten direkt på plats. Så långt det är möjligt ska det ändå omhändertas lokalt, och med fördröjning för större regnmängder. I övrigt ska dagvattnet omhändertas gemensamt för hela området, och ledas till det kommunala dagvattensystemet enligt planförslaget.

Barnkonventionen

Ärendet berör barn direkt i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter. Barnrättsperspektivet har beaktats då det finns ytor i närheten för barnens lek. Husen ligger i närheten av park- och naturområden.

Håkan Strid
Miljö- och hälsoskyddschef

Harald Holmström
Miljö- och hälsoskyddsinspektör

Beslutet expedieras till:
Stadsbyggnadsnämnden Jönköpings kommun

Miljö- och hälsoskyddsnämnden
551 89 JÖNKÖPING

**Yttrande över inkomna synpunkter på ansökan om
bearbetningskoncession av torv inom fastigheterna Åkerbydal 1:1,
Åkerby 1:3, Åkerby 1:4**

Sammanfattning

Aneby Torv AB ansöker om bearbetningskoncession för utvinning av torv på Turba mosse. Bolaget har sammanställt och bemöt inkomna remissyttranden. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ges möjlighet att ge synpunkter på bolagets bemötande av tidigare framförda synpunkter avseende ansökan.

Beslutsunderlag

Miljö- och hälsoskyddskontorets tjänsteskrivelse daterad 2017-08-31

Skrivelse från Geopro, daterat 2017-05-26

Yttrande från Miljönämnden, daterat 2014-09-05

Förslag till miljö- och hälsoskyddsnämnden

Tidigare synpunkter har besvarats.

Inför miljöprövningen är det viktigt att beakta följande:

- Det är särskilt viktigt att sedimentationsdammen dimensioneras och utformas så att sediment och andra föroreningar, inte påverkar recipienten Lillån negativt.
- Det är väsentligt med ett ändamålsenligt egenkontrollprogram där ljudnivåerna från verksamheten och dammens funktion kan kontrolleras så att miljön och människors hälsa inte påverkas negativt.

Ärende

Aneby Torv AB har bemöt inkomna synpunkter på ansökan om bearbetningskoncession inom Turbamosse. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har i tidigare yttrande begärt förtydligande gällande störningar till omgivande vattentäkter och påverkan på Lillån.

Den del av mossen som ingår i fastigheten Rogberga- Hult 3:5 är borttagen från ansökan om bearbetningskoncessionen. Sökanden menar därmed, att eftersom

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSKONTORET
Besöksadress Juneporten
Västra Storgatan 16, Jönköping
miljo@jonkoping.se

**JÖNKÖPINGS
KOMMUN**

Ljuset vid Vättern

2017-08-28

Dnr

2014-3047

delar av den mossen är orörd så kommer det mesta av yt- och grundvattnet att stanna på den delen av mossen. Påverkan på ytvattenflödet till avfallsanläggningen i Hult kommer därmed att vara försumbar. Närliggande dricksvattenbrunnar är djupborrade och sökanden anser att vattentäkterna inte kommer att påverkas negativt av täktverksamheten.

Åtgärder har gjorts i Lillån för att gynna fiskreproduktion och växter i ån. Täktverksamheten skulle kunna påverka Lillån genom spridning av partiklar i vattnet. Det är betydelsefullt att planerad sedimentationsdamm är dimensionerad och underhålls för att kunna rena utgående vatten.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens tidigare synpunkter har med detta besvarats.

Barnkonventionen

Ärendet bedöms inte beröra barn i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter.

David Melle
Enhetschef/Miljöskydd

Maria Westlund
Miljö- och hälsoskyddsinspektör

Beslutet expedieras till:

Kommunsstyrelsen Jönköpings kommun
Länsstyrelsen Jönköpings län

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

REMISS

Sida 1/1

Datum
2017-06-27

Aktbilaga
39

Beteckning
543-5185-2014

Oskar Karlsson
Miljö- och samhällsbyggnadsavd.
010-22 36 304
Oskar.f.karlsson@lansstyrelsen.se

Sändlista

Ansökan om bearbetningskoncession enligt lag (1985:620) om vissa torvfyndigheter

Sökandens namn:	Aneby Torv AB
Anläggningstyp/verksamhet:	Bearbetningskoncession
Fastighet där verksamheten bedrivs:	Åkerbydal 1:1 (Turbamossen)

Bilagda handlingar översänds för yttrande **senast den 15 september 2017**
Ange vårt diarienummer (543-5185-2014) på yttrandet.

Ansökan om bearbetningskoncession inom Turbamossen skickades den 14 november 2016 till er för yttrande. I era yttranden framfördes synpunkter avseende den ansökte verksamhetens eventuella påverkan på bland annat Miljö i Jönköpings avfallsanläggning (Miljön). Sökanden har den 29 maj 2017 inkommit med bemötande avseende era yttranden. Mot denna bakgrund ombeds ni yttra er över bifogade handlingar

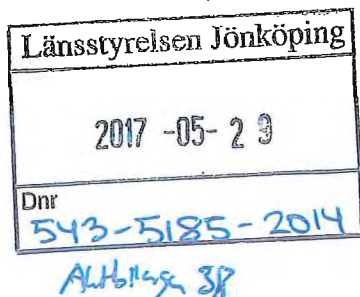
Oskar Karlsson
Miljöskyddshandläggare

Sändlista

Tekniska kontoret, Mark och exploatering, Jönköpings kommun
Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Jönköpings kommun
Stadsbyggnadsnämnden i Jönköpings kommun

Bilagor

Bemötande daterat 29 maj 2017 inklusive 3 bilagor.

Länsstyrelsen i Jönköpings län
Miljö- och samhällsbyggnadsavd
551 86 JÖNKÖPING

Jönköping 2017-05-26

nr 324-02

Bemötande av inkomna remissyttranden avseende ansökan om bearbetningskoncession inom Turbamossen i Jönköpings kommun.

Länsstyrelsen i Jönköpings län ("Länsstyrelsen") lämnade 2017-02-21 Aneby Torv AB ("Bolaget"), Ankargatan 8, 553 21 JÖNKÖPING, tillfälle att bemöta inkomna remissyttranden avseende Bolagets ansökan om bearbetningskoncession inom Turbamossen i Jönköpings kommun (dnr 543-5185-2014).

På uppdrag av Bolaget översänds följande bemötande av inkomna remissyttranden. Yttranden har föranlett Bolaget att ändra omfattningen av bearbetningskoncessionen och undantagit fastigheten Rogeberga-Hult 5:3. Bearbetnings- och efterbehandlingsplan har anpassats härefter och nya planer bifogas i det antal exemplar som önskas (bilaga 1 och 2).

Kommunstyrelsen, Jönköpings kommun

Fastigheten Rogeberga-Hult 5:3 tillhör Jönköpings kommun. Tekniska kontoret har funderat på att sälja fastigheten till Bolaget men till slut beslutat att upprätta ett förslag till arrendeaftal. Bolaget har bedömt att förutsättningarna för att bedriva täkt på fastigheten har minskat i och med att det nu kommer andra signaler från kommunens olika delar men framför allt från kommunstyrelsen. I och med att kommunstyrelsen men även miljö och hälsoskyddsförvaltningen har önskemål om att fastigheten om möjligt utgår, så har Bolaget valt att ta bort denna fastighet från sökt koncessionsområde.

En ny bearbetnings- och efterbehandlingsplan har tagits fram med de gjorda ändringarna och som biläggs detta bemötande av remissyttranden.

GeoPro AB, von Platensgatan 8, 553 13 Jönköping

Tel/Fax 036-12 80 20 • E-post info@geopro.se • Hemsida www.geopro.se

Bankgiro 5598-8356 • Postgiro 39 92 43-5

Innehåller E-skattebevis • VAT SE 556639-7393 • Styrelsens säte Jönköping

GeoPro har varit i kontakt med Johanna Svenneling som arbetar som miljöingenjör på avfallsanläggningen Hulttippen utanför Tenhult (Miljön). Hon har i sin tur hänvisat till Peter Sandström på Vatten- och Samhällsteknik AB som har skickat underlag till GeoPro. Undertecknad på GeoPro har efter sammanställning av material haft ett möte med Peter Sandström på Vatten- och Samhällsteknik. Hur och om det sedan skulle ske någon typ av återkoppling är oklart och GeoPro har inte uppfatta det som så, vilket GeoPro beklagar.

Genom granskning av det material som har tillhandahållits från Vatten- och Samhällsteknik och den utredning som GeoPro har utfört så bedömer Bolaget att riskerna för att på något sätt påverka vara sig grundvattenförhållanden eller andra förhållanden vid Miljön är mycket små.

GeoPro beklagar om återkopplingen inte har blivit så som kommunen önskat. Bolaget anser dock att det är självklart och har önskemål om ett framtida gott samarbete när verksamheten startar. Försiktighetsåtgärder och anpassningar kan utformas vid behov. Bl a så kommer Bolaget att samordna kontroll och kontrollprogram samt brandskyddsplan med Miljön i så stor utsträckning som möjligt. Här är också Räddningstjänsten en självklar part. Bolaget kommer att så snart som möjligt att ta kontakt med Miljön för att få tillgång till vilka personer och kontakter som är lämpliga så snart en bearbetningskoncession har meddelats.

Så som har nämnts tidigare i komplettering, har ca en tredjedel av torvtäktens yta **en teoretisk avrinning** mot tippområdet d v s mot sydväst vilket är en areal av ca 20- 35 ha. Andelen för torvtäktområdet är beräknat utifrån den avrinningsmodell som har tagits fram med hjälp av höjdsdannad data (bilaga 5 i kompletteringen). Observer dock att detta **är en teoretisk modell**. I själva verket så är avrinningen mycket liten mot väster. Endast ca en tredjedel av fastigheten Rogeberga-Hult 5:3 beräknas avrinna mot väster. Men eftersom den delen av mossen är en delvis orörd så stannar merparten av yt- och nederbördsvattnet på mossen. Denna fastighet tas nu bort från koncessionsområdet vilket medför att påverkan på ytvattenflöden till Miljön minskar till ingen påverkan alls eller helt försumbar jämfört med nuvarande förhållanden

Någon avrinning sker inte heller från den övriga torvmarken mot tippområdet på grund av att diken avvattnas mot öster. Detta framgår inte av den teoretiskt framtagna delavrinningskartan eftersom höjdskanningen inte kan avläsa dikesdjup.

Exemplet från Hörle har använts som referens för att visa den förväntade omgivningspåverkan kring tovtäkten i Turba. Denna omgivningspåverkan finns i stor utsträckning redan där eftersom de större diken som omger den gamla täkten redan är etablerade och på plats. Samma diken kommer även att nyttjas för planerad täkt.

Eftersom fastigheten Rogeberga-Hult 5:3 inte längre är aktuell så kommer inte avrinningsområden eller avrinning att ändras nämnvärt jämfört med nuvarande förhållanden. Verksamheten beräknas inte heller påverka vare sig vattentillförsel eller kvalitet i Lovsjö kanal eftersom ingen avrinning sker till Lovsjö kanal. Någon påverkan på ytavrinningsregim eller grundvattenförhållanden beräknas eller riskeras inte heller att ske.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Jönköpings kommun

Miljö- och hälsoskyddsnämnden tillstyrker bearbetningskoncessionen. De anser dock att den del av mossen som ligger inom fastigheten Rogeberga-Hult 5:3 bör undantas från koncession om den kan behållas utan betydande dikespåverkan.

Fastigheten Rogeberga-Hult 5:3 tillhör Jönköpings kommun. Bolaget har bedömt att förutsättningarna för att bedriva täkt på fastigheten har minskat i och med att det nu kommer andra signaler från kommunens olika delar men framför allt från kommunstyrelsen. Därför har Bolaget tagit bort denna del från ansökt koncession för att även minimeras och ytterligare minska den lilla risken som finns för någon nämnvärd påverkan på de hydrologiska förhållandena i närheten av avfallsanläggningen i Tenhult (Miljön). Bolaget bedömer också att dikespåverkan på fastigheten Rogeberga-Hult 5:3 blir mycket liten eller obetydlig.

Erling Isaksson m fl

Från ett flertal fastigheter har ett gemensam remissyttrande inkommit som bemöts i den punktordning som anges i yttrandet.

Bolaget bedömer att risk för påverkan på Tenhults avfallsanläggning även kallad Miljön, är mycket liten eller i det närmaste uteslutet. Bolaget har i kompletteringsskrivelse 2016-09-26 inklusive 10 bilagor redogjort för de förhållanden som råder kring täkt och avfallsanläggning främst vad gäller grund- och ytvatten. Genom att ta bort fastigheten Rogeberga-Hult 5:3 så ökar säkerhetsmarginalerna ytterligare.

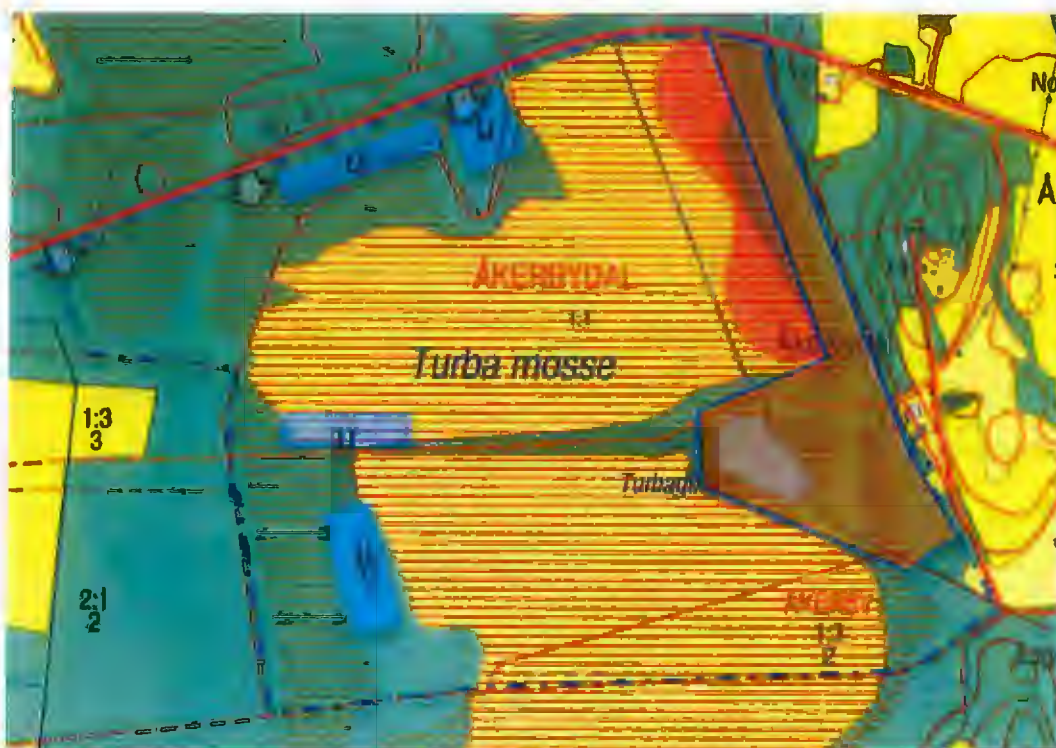
Vad gäller påverkan på de djupborrhade brunnar som finns på kringliggande fastigheter och oron för ev påverkan på dessa så är det inte tekniskt möjligt att verksamheten kan påverka dessa på något sätt, vare sig kvantitativt (vattentillgång) eller kvalitativt (vattenkvalité).

Bullerutredning har utförts av Bolaget relativt tidigt i ansökningsprocessen. Utredningen visar bl a att man klara även nattvärden (< 40 dB(A)) vid de flesta produktionsförhållandena förutom när drift sker allra längs mot nordost vid frästorvsproduktion och om det blåser medvindsfall. Vid skörd med stycketorvsmetoden klaras begränsningsvärde för natt (< 40 dB(A)) för all produktionsförhållanden.

Bolaget har efter det att bullerutredningen utfördes föreslagit en skyddszon om ca 50 meter mot öster och de närmaste fastigheterna (Åkerby 1:9 och Åkerbydal 1:2) vilket är de enda fastigheter där bullervärdena teoretiskt kan överstiga 45 dB(A) om skörd sker allra närmast dessa fastigheter. Med skyddszon och de extra 50 meters avstånd som den medför så beräknas bullernivån även här understiga 45 dB (A) vid alla väderleks- och produktionsförhållanden.

Figur 1 visar det ungefärliga område där bullervärdet 40 dB(A) riskeras att överskridas vid vissa vindförhållanden. För alla övriga produktionsförutsättningar så kommer bullervärdet 40 dB(A) att kunna innehållas. För detta område bör således inte skörd ske under nattetid (22-06). Det ska poängteras att verksamhet nattetid endast sker i undantagsfall.

Det ska också poängteras att verksamhet upp i det nordöstra hörnet närmast fastigheterna kommer att ske maximalt ca 4-5 gånger per år och någon enstaka timme per gång. Verksamheten är således jämförbar med jordbruksverksamhet på en normalt brukad åker.

Figur 1. Fastighetskarta med koncessionsområdet markerat som streckprickad blå linje, skyddszon markerat med ljusblå linje och brunt område. Område som är markerat med orange är område där bullerriktvärde för nattvärden (40 dB(A)) riskeras att överskridas.

Beträffande om torvdammer kan vara ohälsosamt för djur att få i sig så finns inga sådana belägg utan det är snarare tvärt om. Torv är ett organsikt material med vissa antiseptiska och hälsosamma egenskaper. Som exempel används torv som kosttillskott till grisar som därmed slipper både infektioner och diarreer och blir mer aktiva enligt Jens Larsson, på torvföretaget RaaTec.

Det finns fn inga planer på en maskinhall men om det blir aktuellt i framtiden så kommer den att placeras i anslutning till någon av de föreslagna upplagsområdena och därmed inom koncessionsområdet.

Beträffande fågel- och naturvärdesinventering hänvisas till det som har anförts i ansökan samt i kompletteringsskrivelse 2016-09-26. Fågelinventeringen är utförd enligt den standard som har tagits fram av Naturvårdsverket. Andra fåglar än de som har inventerats kan naturligtvis förekomma tillfälligt och under andra år. Fåglar som trana och sångsvan har ökat kraftigt under senare år och är numer en vanligt förekommande fågel i trakterna.

En brandskyddsplan kommer att tas fram innan verksamheten påbörjas. Bolaget har angivit ett antal möjliga upplagsområden i bearbetningsplanen. Vilket eller vilka område som slutligen kommer att nyttjas föreslås att ske i samråd med tillsynsmyndigheten och Miljön. Om torven skördas för andra ändamål, t ex för strö eller jordförbättring så minskar brandrisken ytterligare eftersom torven i sådana fall inte behöver torka lika mycket.

Alla de tre utfartsalternativen som förslås är bra alternativ med god anslutning och god sikt åt båda hållen. Vilket eller vilka alternativ som blir aktuellt kommer att ske i samråd och med tillstånd av Trafikverket. Trafikverket har i sitt yttrande inga synpunkter på ansökan.

Bolaget kan inte se att det någonstans har angivits att skyddszonen mot fastigheterna Åkerbydal 1:2 och Åkerby 1:9 skulle vara 200 meter. Skyddszonen på mossen är ca 50 meter bred. Kortast avstånd mellan bostadsfastigheter Åkerbydal 1:2 och Åkerby 1:9 och täktområdet är ca 130 meter. Bullerberäkningen tar inte hänsyn till träd och vegetationens ev dämpning av buller. Bullerberäkningen visar att risken är mycket liten att bullernivån någon gång kan överskrida 45 dB (A) även när verksamhet pågår som allra närmast de båda fastigheterna.

Det är korrekt att torven vid Turbamossen är av mycket god kvalitet. Det är inte heller uteslutet att torven kommer att användas till annat än energitorv. Om torven ligger kvar så kommer den att brytas ner och läcka koldioxid under århundraden. Om torven däremot kan tas tillvara så kan den ersätta fossila bränslen såsom olja och kol och bidrar totalt sett till minskade koldioxidutsläpp. Samtidigt kan nya värdefulla naturmiljöer skapas på lång sikt som bidrar till mindre koldioxidutsläpp och högre biologisk mångfald. Det finns inga belägg för att torvtäkt bidrar till lägre pH (försurning) av vattendrag/recipienten.

Sveriges Geologiska Undersökning - SGU

SGU har synpunkter dels på torvens uraninnehåll och dels på grundvattnet och eventuell påverkan på närliggande brunnar.

Beträffande uran så anger SGU att de "inte kan bedöma mossens lämplighet för utvinning av energitorv eftersom de analyser av spårämnen som utförts inte utesluter att det i mossen förekommer torvlager med höga halter uran".

För att säkerställa att torven är lämplig för utvinning för energitorv även efter det att de två första metrarna har skördats så har Bolaget låtit utföra provtagning av torven även på 2-4 meter (bilaga 3). Resultat av provtagningen redovisas i tabell 1 nedan tillsammans med tidigare provtagning.

Tabell 1. Resultat av provtagning av Uran 238 på fyra olika djup i tåkten.

Uran 238	Djup (m)	mg/kg TS	ppm
Uranprov 1	0-1	0,0355	0,0355
Uranprov 2	1-2	0,194	0,194
Uranprov 1B	2,5-3	4,59	4,59
Uranprov 1D	3,5-4	2,16	2,16
Uranprov 2B	2,5-3	0,0113	0,0113
Uranprov 2D	3,5-4	2,34	2,34
Uranprov 3B	2,5-3	2,26	2,26
Uranprov 3D	3,5-4	3,26	3,26
Uranprov 6B	2,5-3	0,385	0,385
Uranprov 6D	3,5-4	1,88	1,88

Som förvänta kan man se en viss ökning mot djupet av Uranhalten även om det finns avvikelser. Värdena är dock långt under gränsvärdet 200 ppm och utgör således inget hinder för förbränning. Torven kan därmed anses lämplig för utvinning för energitorv.

SGU anser att data på grundvattennivåer och vattenkvalité bör tas fram innan en täktverksamhet påbörjas med hänvisning till att ev dikning i genomsläppliga jordarter kan påverka grundvattennivå på stora avstånd. Det fall där så kan ske och som SGU refererar till (i andra ärenden och vid muntliga diskussioner) är mycket speciella och har ingen likhet med de förhållanden som råder vid Turba mosse.

Det är flera uppenbara förhållanden på plats som talar emot SGU:s ganska allmänt utkastade farhågor.

Det är osannolikt att något dike når mineraljord (finsand/silt) under i vart fall sökt tillståndperiod. Fallet mot utloppet i sydost är betydande och med stora dikesdjup. Mineraljorden har inte kommit fram vid något av de nuvarande och tämligen djupa diken.

Underliggande mineraljord består främst av finsand/silt, vilket är påvisat vid provtagning av torven och har därmed en låg hydraulisk konduktivitet (genomsläpplighet).

De topografiska förhållandena är sådana att det inte kan medföra någon avsänkning på långa avstånd så som SGU anger "inte kan uteslutas".

Skörd av torv kommer att som mest ske ner till ca 3 meter djupare än nuvarande marknivå med de volymer och arealer som ansökan omfattar. Brytningsareal uppgår till ca 64 ha (efter det att Rogeberga-Hult 5:3 har tagits bort) och sökt volym är 2 miljoner m³. Koncessions- och verksamhetsområdet uppgår efter förändringen till 91,6 ha.

Utflöden av grundvatten kan möjligen komma att ske om ej troligt. Inflödet eller grundvattenbildningen är dock betydligt större än det eventuellt lilla utflöde som kan ske om man skulle komma ner i mineraljorden. Förutom den låga genomsläppligheten så är gradienten och därmed det möjliga trycket låg. Det således inte en teoretiskt möjlig med något nämnvärd påverkan på grundvattennivån på mer än något 10-tal meter oavsett om man har kommit ner i mineraljorden eller inte.

Det bör påpekas att alla de fastigheter som har redovisat sina brunnar i utsänt förfrågningsunderlag har djupborrade brunnar i berg för sin dricksvattenförsörjning (10 av 13). Det är därmed också helt uteslutet att det skulle kunna ske en påverkan på de närbelägna och högt belägna bergborrade brunnarna.

Energimyndigheten

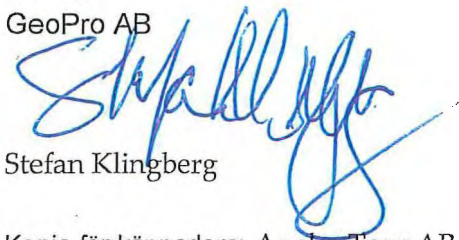
Energimyndigheten har inget att erinra mot bearbetningskoncessionen (felskrivning undersökningskoncessionen). Energimyndigheten anger torvens som en lokal och regional viktig bränsletillgång samtidigt som den ger förbränningstekniska fördelar i samverkan med biobränsle.

Bergstaten, Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket

Sökanden lämnar Bergstatens, Skogsstyrelsens och Naturvårdsverkets yttranden utan bemötande.

Vänligen

GeoPro AB

Stefan Klingberg

Kopia för kännedom: Aneby Torv AB, Ankargatan 8, 553 21 JÖNKÖPING

Bilagor:

1. Bearbetningsplan, revidering A 2017-02-05, 12 ex
2. Efterbehandlingsplan, revidering A 2017-02-05, 12 ex
3. Analysrapport uranhalt 2017-04-25

Rapport

Sida 1 (3)

L1708797

2JP1FOHH8GM

Bilaga 3

Ankomstdatum **2017-04-10**
Utfärdad **2017-04-25**

GeoPro AB
Stefan Klingberg

von Platensgatan 8
553 13 Jönköping

Projekt **324-02**

Länsstyrelsen Jönköping
2017 -05- 29
Dnr 543-5185-2014

Analys: G6

Er beteckning	Prov 1B 2.5-3m				
Provtagare	Stefan Thure				
Provtagningsdatum	2017-04-06				
Labnummer	U11309573				
Parameter	Resultat	Enhet	Metod	Utf	Sign
TS*	13.0	%	1	W	JOGR
Aska 550°C*	14.0	% TS	2	W	KAOS
U*	4.59	mg/kg TS	2	S	IDJO

Er beteckning	Prov 1D 3.5-4m				
Provtagare	Stefan Thure				
Provtagningsdatum	2017-04-06				
Labnummer	U11309574				
Parameter	Resultat	Enhet	Metod	Utf	Sign
TS*	9.9	%	1	W	JOGR
Aska 550°C*	5.3	% TS	2	W	KAOS
U*	2.16	mg/kg TS	2	S	IDJO

Er beteckning	Prov 2B 2.5-3m				
Provtagare	Stefan Thure				
Provtagningsdatum	2017-04-06				
Labnummer	U11309575				
Parameter	Resultat	Enhet	Metod	Utf	Sign
TS*	7.9	%	1	W	JOGR
Aska 550°C*	1.0	% TS	2	W	KAOS
U*	0.0113	mg/kg TS	2	S	IDJO

Er beteckning	Prov 2D 3.5-4m				
Provtagare	Stefan Thure				
Provtagningsdatum	2017-04-06				
Labnummer	U11309576				
Parameter	Resultat	Enhet	Metod	Utf	Sign
TS*	9.7	%	1	W	JOGR
Aska 550°C*	6.6	% TS	2	W	KAOS
U*	2.34	mg/kg TS	2	S	IDJO

Rapport

L1708797

Sida 2 (3)

2JP1FOHH8GM

Er beteckning	Prov 3B 2.5-3m				
Provtagare	Stefan Thure				
Provtagningsdatum	2017-04-06				
Labnummer	U11309577				
Parameter	Resultat	Enhet	Metod	Utf	Sign
TS*	13.2	%	1	W	JOGR
Aska 550°C*	13.1	% TS	2	W	KAOS
U*	2.26	mg/kg TS	2	S	IDJO

Er beteckning	Prov 3D 3.5-4m				
Provtagare	Stefan Thure				
Provtagningsdatum	2017-04-06				
Labnummer	U11309578				
Parameter	Resultat	Enhet	Metod	Utf	Sign
TS*	10.0	%	1	W	JOGR
Aska 550°C*	9.7	% TS	2	W	KAOS
U*	3.26	mg/kg TS	2	S	IDJO

Er beteckning	Prov 6B 2.5-3m				
Provtagare	Stefan Thure				
Provtagningsdatum	2017-04-06				
Labnummer	U11309579				
Parameter	Resultat	Enhet	Metod	Utf	Sign
TS*	9.0	%	1	W	JOGR
Aska 550°C*	2.5	% TS	2	W	KAOS
U*	0.385	mg/kg TS	2	S	IDJO

Er beteckning	Prov 6D 3.5-4m				
Provtagare	Stefan Thure				
Provtagningsdatum	2017-04-06				
Labnummer	U11309580				
Parameter	Resultat	Enhet	Metod	Utf	Sign
TS*	9.6	%	1	W	JOGR
Aska 550°C*	3.9	% TS	2	W	KAOS
U*	1.88	mg/kg TS	2	S	IDJO

Metod	
1	Analys enligt TS enligt SS 02 81 13-1.
2	Provet har torkats vid 105°C. Torrsubstans har utförts enligt svensk standard SS 028113. 0,1 g torkat prov har smälts med 0.4 g LiBO ₂ och upplöstes i HNO ₃ . Vid bestämning av LOI (loss on ignition) är den utförd vid 1000°C. Analys har skett enligt EPA –metod (modifierad) 200.8 (ICP-SFMS).

Godkännare	
IDJO	Ida Jonsson
JOGR	Jonna Grundström
KAOS	Karin Österberg

Utf ¹	
S	ICP-SFMS
W	Våtkemi

* efter parameternamn indikerar icke ackrediterad analys.

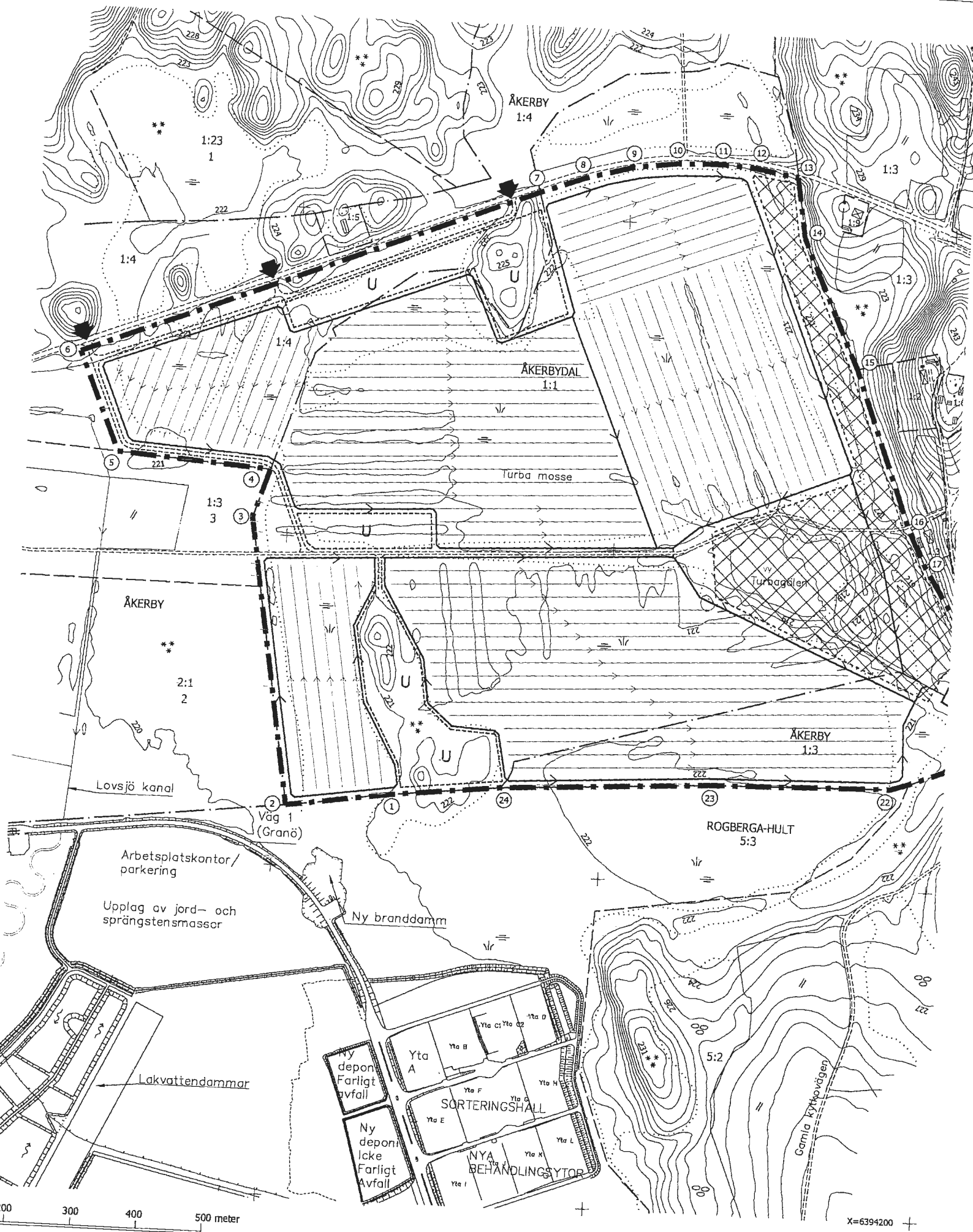
Denna rapport får endast återges i sin helhet, om inte utfärdande laboratorium i förväg skriftligen godkänt annat.
Resultaten gäller endast det identifierade, mottagna och provade materialet.

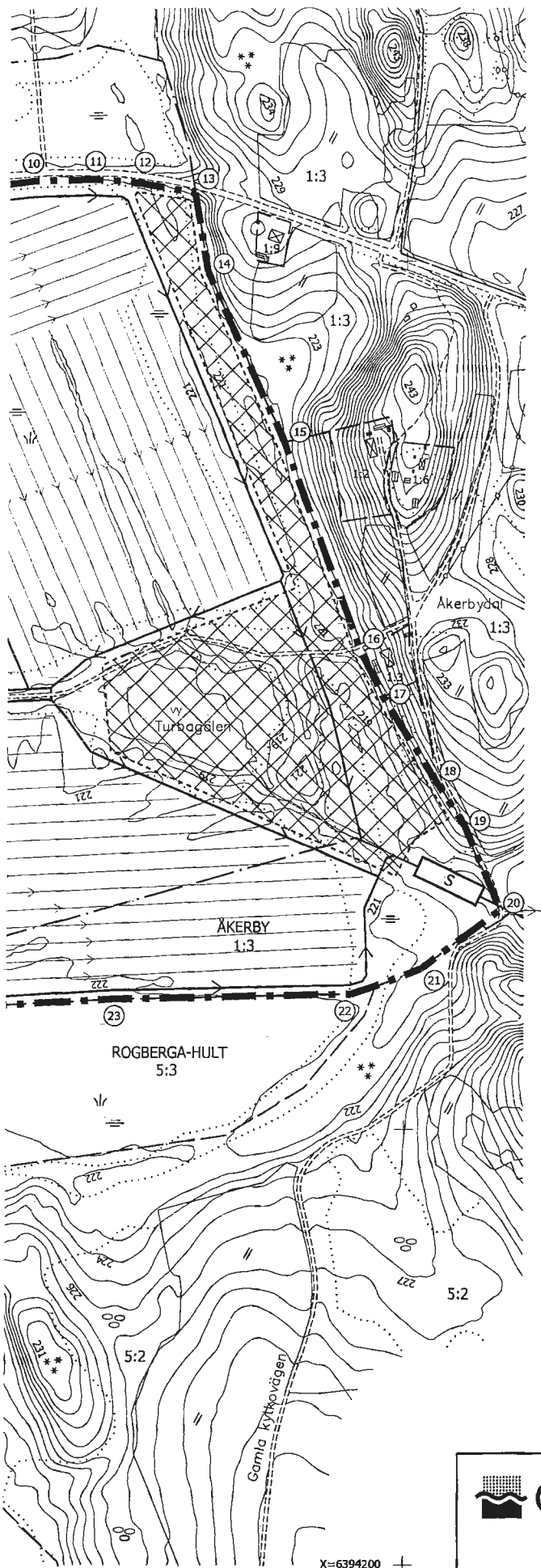
Beträffande laboratoriets ansvar i samband med uppdrag, se aktuell produktkatalog eller vår webbplats www.alsglobal.se

Den digitalt signerade PDF filen representerar originalrapporten. Alla utskrift från denna är att betrakta som kopior.

¹ Utförande teknisk enhet (inom ALS Scandinavia) eller anlitat laboratorium (underleverantör).

BRYTPUNKTSKOORDINATER FÖR BEARBETNINGSKONCESSION

NR	X	Y		X	Y
1	6394814	456776	13	6395778	457354
2	6394792	456618	14	6395688	457369
3	6395227	456546	15	6395491	457459
4	6395299	456570	16	6395249	457549
5	6395316	456335	17	6395197	457574
6	6395467	456271	18	6395095	457640
7	6395739	456961	19	6395049	457670
8	6395764	457029	20	6394952	457711
9	6395783	457103	21	6394884	457619
10	6395792	457170	22	6394856	457538
11	6395794	457234	23	6394850	457264
12	6395790	457288	24	6394832	456944

FÖRKLARINGAR

	TRAKTGRÄNS
	FASTIGHETSGRÄNS
	KONCESSIONSOMRÅDE
	BEFINTLIG NIVÅKURVA
	BARRSKOG
	LÖVSKOG
	SANKMARK
	ÖPPEN MARK
	ÅKER
	KRAFTLEDNING
	BEFINTLIGT DIKESSYSTEM
	PLANERAT DIKESSYSTEM
	TEGDIKE
	PLANERAT DIKESSYSTEM
	KRANSDIKE
	NYTT VÄGOMRÅDE
	ALTERNATIVA TÄKTINFARTER
	PLANERAD SEDIMENTATIONSDESSAM
	UPPLAG
	SKYDDSSOMRÅDE

Grundkartan är framställd genom utdrag ur ajourförd fastighetskarta samt genom kopiering
Kurv bilden är genererad ur data från laserskanning
Skanningen avslutad 2011-05-06
Koordinatsystem i plan = SWEREF 99 TM
Höjdsystem = RH 2000

A		KONCESSIONSOMRÅDE	SK	2017-05-02
REV	ANT	REVIDERINGEN AVSER	SIGN	DATUM

TEL 036-128020

RITAD KONSTR. AV
STEFAN KLINGBERG

GRANSKAD AV
SK

ARBETSNUMMER
324-02

JÖNKÖPING
2016-09-26

ANEBY TORV AB

BEARBETNINGSKONCESSION INOM
FASTIGHETERNA ÅKERBYDAL 1:1 MFL
JÖNKÖPINGS KOMMUN

BEARBETNINGSPÅN

SKALA A2 1:5 000

KOD TYP POS

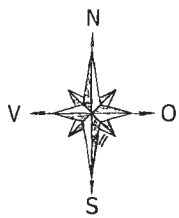
RITNINGNUMMER

REG

1

X=6394200

Y=457600

X=6395700

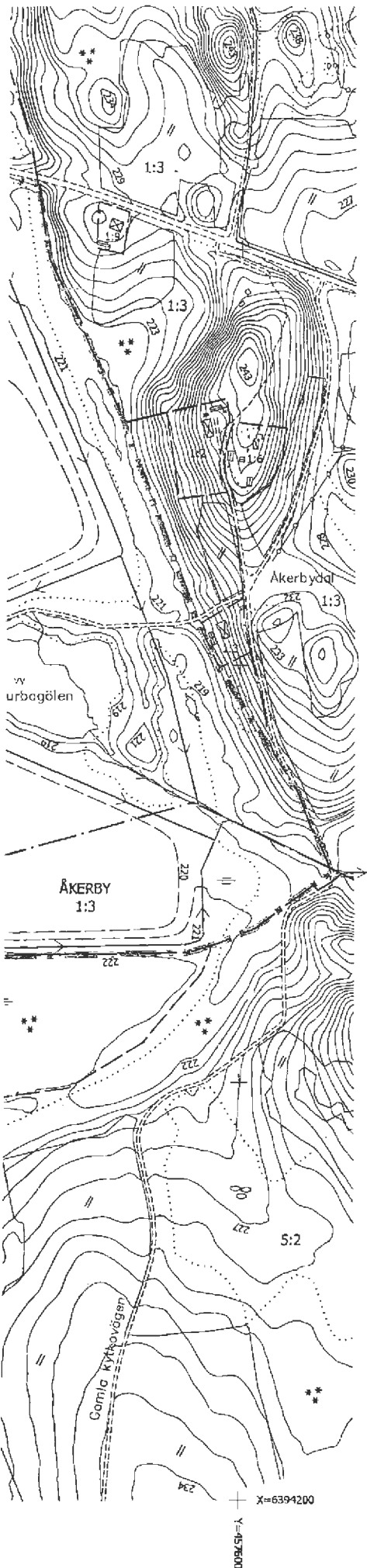
Y=456100

X=6394200

Y=456100

100 50 0 100 200 300 400 500 meter

FÖRKLARINGAR

	TRAKTGRÄNS
	FASTIGHETSGRÄNS
	KONCESSIONSOMRÅDE
	BEFINTLIG NIVÅKURVA
	FÖRESLAGEN NIVÅKURVA EFTER AVSLUTAD EFTERBEHANDLING
	BARRSKOG
	LÖVSKOG
	SÅNKMARK
	ÖPPEN MARK
	ÅKER
	KRAFTLEDNING
	DIKE

Grundkartan är framställd genom utdrag ur ajourförd fastighetskarta
 Kurvbilden är genererad ur data från laserskanning
 Skanningen avslutad 2011-05-06
 Koordinatsystem i plan = SWEREF 99 TM
 Höjdsystem = RH 2000

A		KONCESSIONSOMRÅDE	SK	2017-05-02
REV	ANT	REVIDERINGEN AVSER	SIGN	DATUM

TEL 036-128020

RITAD KONSTR AV
STEFAN KLINGBERG

GRANSKAD AV
SK

ARBETSNUMMER
324-02

JÖNKÖPING
2016-09-26

ANEBY TORV AB
 BEARBETNINGSKONCESSION INOM
 FASTIGHETERNA ÅKERBYDAL 1:1 MFL
 JÖNKÖPINGS KOMMUN

FÖRSLAG TILL
 EFTERBEHANDLINGSPLAN SKALA A2 1:5 000

KOD TYF POS

RITNINGNUMMER

REG

2

Länsstyrelsen
Nils Lagerkvist

551 86 JÖNKÖPING

Yttrande över kompletteringsförfrågan gällande ansökan bearbetningskoncession för torvtäkt på Turba mosse
Lst beteckning 543-5185-2014

Beslut

Nämnden föreslår att ansökan kompletteras enligt följande:

- Fortfarande är punkt 2 miljökontorets samrådsyttrande som finns i bilaga 6 till MKB:n otillräckligt belyst. Även punkt 4 om ev. påverkan på de nyanlagda lekbottnarna för vätteröring i Lillån anser vi behöver kommenteras. Värdet på de åtgärder för biologisk återställning som gjorts kan raseras om en ny täktverksamhet bidrar med t. ex. ökade partikelhalter.
- Det har antagligen blivit något skrivfel i naturvärdesinventeringen punkt 3.2 vad gäller klassning av inventeringsområde 2. Texten antyder högre naturvärden än tilldelad klass 4. Förtydligande behövs.

MILJÖNÄMNDEN

Magnus Nilsson
Miljöinspektör

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

"Ett samhälle för alla", halvtidsrapport

Mhn 2017:1968

Sammanfattning

Kommunfullmäktige antog i juni 2016 det funktionshinderspolitiska programmet "Ett samhälle för alla". Syftet med programmet är att ge förutsättningar för ökad självständighet och bättre livskvalitet för personer med funktionsnedsättning. Med programmet ges nämnder ansvar för att aktiviteter genomförs under 2016 – 2018. Programmet kommer att följas upp av kommunfullmäktige i december 2017. Miljö- och hälsoskyddsnämnden och övriga nämnder ska i var sin halvtidsrapport redogöra för aktiviteter som pågått fram till juni 2017. Miljö- och hälsoskyddskontoret har upprättat ett förslag till halvtidsrapport.

Beslutsunderlag

"Ett samhälle för alla", program för funktionshinderspolitiken

Skrivelsen "Ett samhälle för alla, halvtidsrapport"

Miljö- och hälsoskyddskontorets tjänsteskrivelse 2017-09-01

Förvaltningens förslag till miljö- och hälsoskyddsnämnden

- Miljö- och hälsoskyddsnämnden lämnar halvtidsrapport för kommunens funktionshinderspolitiska program "Ett samhälle för alla", enligt miljö- och hälsoskyddskontorets tjänsteskrivelse 2017-09-01.

Ärendet

Kommunfullmäktige har med beslut Kf 2016-06-22, § 163, antagit kommunens funktionshinderspolitiska program "Ett samhälle för alla". Syftet med programmet är att ge förutsättningar för ökad självständighet och bättre livskvalitet för personer med funktionsnedsättning. Med programmet ges nämnder ansvar för att aktiviteter genomförs på centrala områden under 2016 – 2018. Programmet kommer att följas upp av kommunfullmäktige i december 2017. Kommunens samordnare för funktionshinderfrågor har bett samtliga nämnder att i var sin halvtidsrapport redogöra för aktiviteter som pågått fram till juni 2017. Redogörelsen ska beskriva på vilket sätt nämnden har arbetat med det funktionshinderspolitiska programmet samt vilka hinder/utmaningar som uppkommit i det funktionshinderspolitiska arbetet.

Miljö- och hälsoskyddskontoret lämnar följande halvtidsrapport.

Enligt "Ett samhälle för alla" har miljö- och hälsoskyddsnämnden ett delansvar för området "Attityder och bemötande". På detta område ska samtliga nämnder vara ansvariga för kunskapen om funktionsnedsättningar, hur funktionshinder uppkommer och undanröjs samt hur tillgänglighet ska öka. Medarbetare ska få information och

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSKONTORET
Besöksadress Juneporten
Västra Storgatan 16, Jönköping
miljo@jonkoping.se
Fax diarief 036-10 77 86

**JÖNKÖPINGS
KOMMUN**

Ljuset vid Vättern

utbildning bl.a. gällande tillgänglighetsfrågor vid upphandling samt attityder och bemötandefrågor (programmet s. 11). I syfte att tillgodose denna del av programmet har förvaltningsövergripande arbetsgrupper skapats. För att bevaka frågor som rör attityder och bemötande deltar miljö- och hälsoskyddskontorets administrativa chef i sådana arbetsgrupper (nätverk för funktionshinderpolitik och tillgänglighetsrådet). Vid behov sker återkoppling till miljö- och hälsoskyddskontoret.

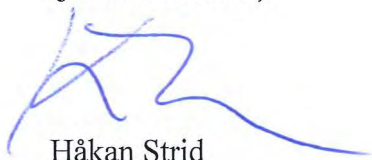
Enligt det funktionshinderspolitiska programmet har miljö- och hälsoskyddsnämnden också ansvar för området "Arbete och sysselsättning". Samtliga nämnder ska i samverkan med utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden (UaN) vara ansvariga för att finna lämpliga arbetsuppgifter för personer som har funktionsnedsättning med kraftigt nedsatt arbetsförmåga. Vidare ska kommunen, genom UaN i samverkan med samtliga nämnder, öka antalet arbetstillfällen för funktionsnedsatta inom kommunala förvaltningar med ytterligare 50 jobb under mandatperioden (programmet s. 17). Arbetsmarknadspolitiska insatser till personer med funktionsnedsättning arbetas fram av kommunens arbetsmarknadsavdelning, AMA. Via AMA har miljö- och hälsoskyddskontoret mottagit en assistent som sedan våren 2017 arbetar på kontorets kansli.

Vad gäller utmaningar vill kontoret peka på vikten av att varje anpassad anställning har ett lämpligt och konkret innehåll. Detta fordrar ett fortlöpande samspel mellan förvaltning, den anställde och AMA.

Ett centralt ansvarsområde i "Ett samhälle för alla" tar upp demokrati, inflytande och delaktighet (programmet s. 9-10). Inom området ska bl.a. en inventering och kontroll av hörselhjälpmedel i kommunala lokaler genomföras. Behovet av tillgång till mobila hörslingor i kommunen ska utredas liksom att tillgängligheten på webben ska öka (ansvariga nämnder: tekniska nämnden och kommunstyrelsen, programmet s. 10). För att funktionshindrade personer ska ha god möjlighet till inflytande och delaktighet i vårt samhälle, vill miljö- och hälsoskyddskontoret lyfta fram behovet av att det finns tillgång till bra tekniska hjälpmedel som kompenserar nedsatt hörsel, syn och andra funktionsnedsättningar. Detta behov gäller såväl vid interna kontakter inom kommunen som vid externa kontakter med allmänheten, t.ex. vid medborgardialoger.

Barnkonventionen

Ärendet berör barn med funktionshinder med rättigheter enligt FN:s barnkonvention (jfr art. 3.1 m.fl.).

Håkan Strid
Miljö- och hälsoskyddschef

Anders Hansson
Administrativ chef

Expediering

Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut och denna tjänsteskrivelse expedieras till kommunens samordnare för funktionshinderfrågor (socialtjänsten).

Ett samhälle för alla 2015-2018, halvtidsrapport

Jönköpings kommuns funktionshinderspolitiska program "Ett samhälle för alla" behandlas av kommunfullmäktige i december 2017. Därför pågår nu ett arbete med att följa upp nämndernas arbete med aktiviteterna i programmet.

Kommunfullmäktige antog 2016-06-22 "Ett samhälle för alla 2015-2018". Syftet med programmet är att ge förutsättningar för ökad självständighet och bättre livskvalitet för personer med funktionsnedsättning. Programmet uttrycker en viljeriktning för hur kommunens förtroendevalda och medarbetarska förhålla sig i frågor som rör funktionshinder. Syftet är också att stimulera frågor som rör funktionsnedsättning och funktionshinder samt bidra till en hög ambitionsnivå.

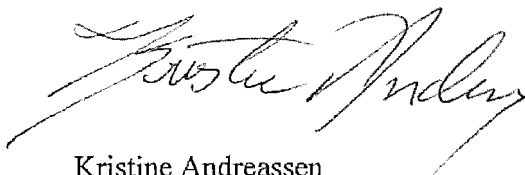
Med anledning av uppföljning till och med juni 2017 uppdras samtliga nämnder att sammanställa en särskild redogörelse för de aktiviteter som nämnden fått utskjutna i verksamhetssystemet Stratsys.

Vidare önskas kortare svar kring följande frågor:

- På vilket sätt har nämnden arbetat med det funktionshinderspolitiska programmet?
- Vilka hinder/utmaningar har ni stött på i det funktionshinderspolitiska arbetet?

Redogörelsen behandlas av respektive nämnd och skickas till mailadressen nedan.

Svar till: kristine.andreassen@jonkoping.se senast 2017-09-15

Kristine Andreassen
Samordnare

SOCIALTJÄNSTEN

JÖNKÖPINGS
KOMMUN

Ljuset vid Vättern

ETT SAMHÄLLE FÖR ALLA

Jönköpings kommun 2013-2018

*Program för
funktionshinders-
politiken.*

Innehåll

Ett samhälle för alla – program för funktionshinderspolitiken i Jönköpings kommun 2015-2018.....	3
Inledning	3
Metod	3
Bakgrund och utgångspunkter	3
Terminologi	3
En tillgänglig arbetsmarknad.....	4
FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning	5
FN:s konvention om barnets rättigheter.....	5
LSS – lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade.....	5
Diskrimineringslagen	5
Övergripande syfte och mål	6
Samverkan.....	6
Ansvar, uppföljning och utvärdering	6
Områden.....	8
Demokrati – inflytande och delaktighet.....	9
Utgångsläge	9
Kommunens mål.....	9
Aktiviteter 2016-2018.....	9
Attityder och bemötande	11
Utgångsläge	11
Kommunens mål.....	11
Aktiviteter 2016-2018.....	11
Kunskap och forskning	12
Utgångsläge	12
Kommunens mål.....	12
Aktiviteter 2016-2018.....	12
Utbildning och skola	13
Utgångsläge	13
Kommunens mål.....	13
Aktiviteter 2016-2018.....	14
Arbete och sysselsättning.....	15
Utgångsläge	15
Kommunens mål.....	16

Aktiviteter 2016-2018.....	17
Kultur, fritid och föreningsliv.....	18
Utgångsläge	18
Kommunens mål.....	19
Aktiviteter 2016-2018.....	19
Livsmiljö och boende	20
Utgångsläge	20
Kommunens mål.....	20
Aktiviteter 2016-2018.....	21

Ett samhälle för alla – program för funktionshinderspolitiken i Jönköpings kommun 2015-2018

Inledning

Funktionshinderspolitiken ska bedrivas ur ett mångfaldsperspektiv med särskild hänsyn till ett jämlikhetsperspektiv och ett barnperspektiv. Kommunens program "Ett samhälle för alla" utgör därmed en del av kommunens mångfaldsarbete som bland annat utgår från de olika diskrimineringsgrunderna. Programmet har tagit fasta på det resonemang som förts i kommunens Jämställdhetsplan 2012-2014 om JämStöds modell för vad som krävs för långsiktigt hållbara jämställda verksamheter: tydliga ramar (styrning), stöd och utrymme att reflektera och skapa nytt (stöd) samt hjälp att ifrågasätta det invanda (störning).

Programmet för funktionshinderspolitiken i Jönköpings kommun är ett av flera styrdokument som kommunen har för sitt arbete att skapa ett samhälle för alla. De olika inriktningarna inom mångfaldsarbetet som rör jämställdhet, integration och funktionsnedsättning har många gemensamma angelägna beröringspunkter. Utifrån ett helhetsperspektiv bör därför de olika inriktningarna synkroniseras i syfte att uppnå optimala effekter, såväl på kort sikt som i ett längre tidsperspektiv. Programmet har sin utgångspunkt främst i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, FN:s standardregler för att tillförsäkra personer med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet samt FN:s konvention om barnets rättigheter.

Metod

Programmet är en reviderad version av programmet som fastställdes 2012. Revideringen av programmet har gjorts i samråd med representanter från funktionshinderrörelsen samt en politisk styrgrupp. I samband med revideringen har kommunens medborgare haft möjlighet att lämna synpunkter på programmet dels genom en medborgardialog och dels genom att programmet varit utlagt på kommunens hemsida under remisstiden. Revideringsarbetet har samordnats av Socialförvaltningens enhet för Analys och strategi.

Bakgrund och utgångspunkter

Terminologi

Funktionsnedsättning är en nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga. En funktionsnedsättning kan uppstå till följd av sjukdom eller annat tillstånd eller till följd av en medfödd eller förvärvad skada. Sådana sjukdomar, tillstånd eller skador kan vara bestående eller av övergående natur. En funktionsnedsättning är alltså kopplad till en person och behöver inte innebära ett hinder för delaktighet.¹

¹ Enligt socialstyrelsens termbank

Funktionshinder – En begränsning som en funktionsnedsättning innebär för en person i relation till omgivningen.² Det vill säga om miljö och omgivning är otillgänglig och hindrar personer från att delta i samhället. Exempel på begränsningar är svårigheter att klara sig själv i vardagen och bristande delaktighet i arbetslivet, sociala relationer, fritids- och kulturaktiviteter, utbildning och i demokratiska processer.

Personer med funktionsnedsättning avser alltså en vidare grupp än personer med funktionshinder. Socialtjänstens målgrupp omfattar personer med funktionshinder enligt Socialtjänstlagen (SOL) och Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Funktionshinder är en av diskrimineringsgrunderna enligt den samlade diskrimineringslagen (2008:567).

Funktionshinderperspektivet är en strategi för att riva hinder och för att utforma samhället så att alla kan delta. All planering och allt genomförande utgår från människors olikheter och olika förutsättningar, behov och önskemål. Genom att identifiera och åtgärda hinder samt integrera funktionshinderperspektivet i verksamheten ökar tillgängligheten. Därmed minskar risken för att det uppstår nya hinder.

Tillgänglighet – utifrån ett funktionshinderperspektiv är tillgänglighet av avgörande betydelse för medborgaren. Lokaler och utemiljöer liksom information och en verksamhet i sin helhet ska gå att använda oavsett funktionsnedsättning.

Detta innebär till exempel ett bemötande utan diskriminering, att information ska finnas i tillgängliga format, att lokaler ska vara utrustade med hörselteknisk utrustning och att skyltning ska vara synlig och tydlig.

Tillgänglig verksamhet – beskriver allt det som krävs för att möjliggöra delaktighet och jämlikhet för personer med funktionsnedsättning. Exempelvis kan okunskap, negativa attityder och fördomar leda till brister i bemötandet och att nödvändiga förbättringar av tillgängligheten inte genomförs.

Tillgänglighetsarbete – ska bedrivas inom alla samhällssektorer eftersom funktionshinderspolicen är tvärssektoriell. Socialstyrelsen rekommenderar en förändrad användning av ord och begrepp rörande ”handikappområdet”. Begreppet ”handikapp” ersätts i flertalet sammanhang med ”funktionshinder”. Funktionshinder ersätts med ”funktionsnedsättning”, till exempel som beskrivning av enskilda personers egenskaper. Kommunens förvaltningar tillämpar i huvudsak den förändrade terminologin och den bör vara den som används. I enlighet med uttrycket i FN:s standardregler, i lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) om full delaktighet och som en konsekvens av att sträva efter en bra och uppdaterad benämning har detta handlingsprogram benämningen ”Ett samhälle för alla - program för funktionshinderspolicen i Jönköpings kommun”.

En tillgänglig arbetsmarknad

Enligt FN-konventionen har personer med funktionsnedsättning rätt till arbete på lika villkor som andra. Det innebär att Sverige måste se till att personer med funktionsnedsättning kan förverkliga rätten till arbete och sysselsättning. Vi har alla ett gemensamt ansvar för att detta också sker i praktiken. Att ha ett arbete är viktigt för att kunna vara delaktig i samhället. I vårt arbetsmiljöarbete handlar tillgänglighet om att ta bort hinder i arbetsmiljön så att alla medarbetare kan arbeta på bästa sätt.

Ju bättre den generella tillgängligheten i arbetsmiljön är, desto bättre klarar sig också alla som har någon typ av funktionsnedsättning. Genom att öka den generella tillgängligheten minskar också

² Enligt socialstyrelsens termbank

behovet av individuella anpassningar. Och omvänt - det som är nödvändigt för vissa – till exempel hjälp att prioritera arbetsuppgifter, möjlighet att arbeta ostört, kontrastmarkeringar i trappor, bra belysning, att allergiframkallande dofter och växter inte finns på arbetsplatserna – är oftast bra för alla.

När tillgängligheten ökar förbättras kvaliteten i arbetsmiljön genom att arbetstagarnas resurser tas tillvara samt genom att vi får ett humant arbetsklimat där människors olikheter blir en tillgång. När alla får plats, kan både personalen och arbetet utvecklas.

Arbetsgivaren har en viktig roll i att skapa bra arbetsförhållanden och ett tillåtande och öppet arbetsklimat för alla medarbetare. Arbetsgivaren ska också med hjälp av strategiska åtgärder se till att alla får vara med i den sociala gemenskapen på arbetsplatsen. Eftersom förutsättningar och behov kan se olika ut är det av stor vikt att arbetstagare och arbetsgivare i öppen dialog diskuterar sig fram till lämpliga lösningar. Att ge arbetstagaren ett respektfullt bemötande, att utforska olika alternativ, följa upp, visa intresse, vilja förstå och arbeta för en så välfungerande arbetsmiljö som möjligt är, i sig kraftfulla verktyg.³

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Utgångspunkten i detta program är FN:s konvention om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Konventionen undertecknades av den svenska regeringen i mars 2007 och trädde i kraft i januari 2009. Den tillhör de centrala konventionerna om mänskliga rättigheter. Konventionen skapar inte i sig några nya rättigheter utan har till syfte att *undanröja hinder* för personer med funktionsnedsättning så att de ska kunna vara fullt delaktiga och jämlika. Det är en rättighet att kunna delta inom samhällets olika områden. Kommunerna är skyldiga att se till att medborgare kan delta oavsett funktionsförmåga. Ur ett ekonomiskt perspektiv är det av avgörande betydelse att personer kan leva självständigt i största utsträckning. Ju tillgängligare samhället är, desto mindre behov av – ofta kostsamma – individuella stödinsatser.

FN:s konvention om barnets rättigheter

FN:s konvention om barnets rättigheter aktualiseras inom samtliga samhällsområden och hänsyn till barnets bästa betonas.⁴ Barnens bästa finns bland annat inskrivet i den reviderade lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade.

LSS – lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

Den reviderade lagen trädde i kraft den 1 januari 2010 och innebär vissa förändringar i ansvar mellan staten och kommunerna samt en betoning på barnperspektivet m.m. men förändrar inte de grundläggande målen från handikappreformen 1994.

Diskrimineringslagen

Diskrimineringslagen (2008:567) syftar till att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

³ <http://www.av.se/teman/tillganglighet/>

⁴ FN:s konvention om barnets rättigheter aktualiseras inom samtliga samhällsområden och hänsyn till barnets bästa betonas.⁴ Barnens bästa finns bland annat inskrivet i den reviderade lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Utifrån diskrimineringslagen införs från och med januari 2015 ”*bristande tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning*” som en ny form av diskriminering i diskrimineringslagen. Det nya diskrimineringsförbudet gäller inom alla samhällsområden där diskrimineringslagens övriga regler gäller idag, med undantag för tillhandahållande av bostäder. Bristande tillgänglighet betyder, enligt den nya lagen, att en person med funktionsnedsättning missgynnas därför att man inte gjort skäligen tillgänglighetsåtgärder för att personen ska komma i jämförbar situation med personer utan funktionsnedsättning. Vilka åtgärder som är skäligen bedöms utifrån bland annat lagens krav på tillgänglighet samt praktiska och ekonomiska förutsättningar.

Övergripande syfte och mål

Utifrån FN:s konvention om mänskliga rättigheter har Jönköpings kommun antagit en värdegrund:

- Jönköpings kommun värnar om demokrati, jämställdhet och mångfald. Vi är emot diskriminering och förtryck i alla dess former och vi är för alla människors lika värde. Varje människa har ett unikt och okränkbart värde.
- Jönköpings kommun ska kännetecknas av öppenhet och delaktighet. Det kräver att både kommunen och medborgarna tar ansvar för att göra Jönköping till en plats där alla kan trivas och känna sig välkomna.
- Kommunens verksamheter ska bygga på medmänsklighet och respekt, den enskildes frihet, självbestämmanderätt och värdighet.

Kommunens arbete med värdegrundsfrågor ska i huvudsak ske utifrån de sju diskrimineringsgrunder som finns i diskrimineringslagen.

Detta program syftar till att ge förutsättningar för ökad självständighet och bättre livskvalitet för personer med funktionsnedsättning. Utgångspunkten är principerna om helhetssyn, integritet, jämställdhet, tillgänglighet, delaktighet, inflytande och demokrati. Aktiviteter och anpassningar som tar bort funktionshinder från vårt samhälle är gynnsamma för alla kommuninvånare. Genomförandet av FN:s konvention i Jönköpings kommun innebär förbättringar för alla kommuninvånare. Programmet ”Ett samhälle för alla” uttrycker en viljeinriktning för hur kommunens förtroendevalda och medarbetare ska förhålla sig i frågor som rör funktionshinder. Syftet är att stimulera intresset för frågor som rör funktionsnedsättning och funktionshinder samt bidra till en hög ambitionsnivå. Programmet utgör ett redskap för att uppnå helhetssyn och ett gemensamt förhållningssätt, är ett viktigt bidrag till nämndernas och förvaltningarnas budgetarbete och verksamhetsplanering. Det är även tänkt att fungera som ett stöd i informations- och utbildningssammanhang.

Samverkan

Samverkan mellan myndigheter, inom kommunen och med det omgivande samhället är nödvändigt för att få en fungerande samhällsservice i hela kommunen. Kommunens verksamhet ska präglas av samordning och helhetssyn ur medborgarna perspektiv. Samråd sker på olika sätt mellan Jönköpings kommun och organisationer som representerar personer med funktionsnedsättning.

Ansvar, uppföljning och utvärdering

Kommunfullmäktige har det övergripande ansvaret för den årliga uppföljningen av programmet samt för den utvärdering som ska göras i slutet av mandatperioden. I samband med utvärderingen övervägs en eventuell revidering av programmet. Kommunstyrelsen har en samordnande roll och

ansvarar för att se till att den årliga uppföljningen av programmet ingår i nämndernas ordinarie verksamhetsberättelser.

Alla nämnder har ansvar för att kontinuerligt föra processen framåt till ett samhälle för alla. Detta förutsätter ett gemensamt forum för dialog med funktionshinderorganisationerna i kommunen. Processen ska ske med stöd av kunskap, förståelse och vilja:

Kunskap: Det måste finnas tillräcklig kunskap inom organisationen. Genom kunskap ska kommunens anställda och förtroendevalda kunna avslöja och motverka fördomar, förmedlande behandling och diskriminering samt ändra och påverka attityder och värderingar.

Förståelse: Med en ökad förståelse och ett ändrat synsätt som innebär att hinder ska övervinnas eller elimineras används inte ordet ”handikapp”. Detta gör det lättare att förstå att man kan skapa funktionshinder, såväl i den fysiska miljön som i relationen mellan människor, om man inte värnar om att alla ska kunna ta del av det som samhället erbjuder.

Vilja: Det ska finnas en överensstämmelse mellan att veta och att vilja. Detta ska ta sig i uttryck på ett sådant sätt att den som har en funktionsnedsättning blir bemött på ett sätt som förväntas i ett samhälle för alla.

Programmet ”Ett samhälle för alla” är kopplat till kommunens budgetprocess. Detta innebär att de angivna aktiviteterna inarbetas i verksamhets- och investeringsplan. Varje nämnd ansvarar för att programmet ”Ett samhälle för alla” får genomslag i den egna verksamheten. I samband med nämndernas verksamhetsberättelser lämnas en rapport från varje nämnd om de aktiviteter som genomförts, vad som ej genomförts och skälet till detta, uppnådda effekter samt vad som återstår att genomföra i enlighet med programmet. Uppföljning av programmet genomförs en gång per mandatperiod.

Förvaltningarnas organisation för genomförande och uppföljning anpassas till den politiska behandlingen av programmet. En kommunövergripande samordnare/strateg ansvarar för processen, att förvaltningarna har konsensus och arbetar med samma inriktning i enlighet med programmet samt för den årliga sammanställningen av nämndernas rapportering och att den lämnas till kommunstyrelsen.

Varje nämnd ska utifrån angivna aktiviteter upprätta en handlingsplan. Vid upprättande av handlingsplan ska företrädare för organisationer inom funktionshinderrörelsen involveras. Processledaren som representerar arbetet i förvaltning och nämnd är en viktig nyckelperson för att inhämta och sprida kunskap och hålla ihop det funktionshinderpolitiska arbetet för representerad nämnd. Processledaren ingår i ett nätverk tillsammans med processledare för de övriga förvaltningarnas funktionshinderspolitiska arbete. Nätverket koordineras av den kommunövergripande samordnaren/strategen. Syftet med nätverket är att kommunens arbete med frågor kring funktionshinderpolitik håller samma linje och att förvaltningarna får ta del av och dela med sig av kunskap. Processledaren ska sedermera finnas behjälplig vid upprättande av handlingsplan samt vid årlig rapportering till kommunfullmäktige. Det är av vikt att processledarna ges nödvändigt mandat för uppgiften.

Den kommunövergripande samordnaren/strategen är ansvarig för den årliga kommunövergripande uppföljningen och att programmet följs upp mot slutet av mandatperioden. Den kommunövergripande samordnaren/strategen ska också hjälpa förvaltningarna att involvera funktionshinderrörelsen och personer med funktionsnedsättning i beslut som rör dem, att hålla ihop processledargruppen, hålla gruppen uppdaterad med information och hjälpa till att hitta vägar för förvaltningsövergripande processer i funktionshinderfrågor. I samordnarens/strategens roll ingår kontinuerlig kommunikation med funktionshinderrörelsen och att se till att de olika gruppernas behov synliggörs.

Områden

Programmet omfattar följande områden som är centrala för kommunmedborgarens möjlighet till delaktighet och därmed centrala ur ett tillgänglighetsperspektiv:

1. Demokrati – inflytande och delaktighet
2. Attityder och bemötande
3. Kunskap och forskning
4. Utbildning och skola
5. Arbete och sysselsättning
6. Kultur, fritid och föreningsliv
7. Livsmiljö och boende.

Demokrati – inflytande och delaktighet

Utgångsläge

Samhället måste byggas med insikten om att alla människor är lika mycket värda, har samma grundläggande behov och ska behandlas med samma respekt, att mångfald berikar, att varje människa med sin kunskap och erfarenhet är en tillgång för samhället. För att kunna ta del av samhället och påverka beslut krävs delaktighet på lika villkor. Det är därmed av avgörande betydelse att det finns lättillgänglig samhällsinformation som alla kan tillgodogöra sig och förstå. De som berörs av beslut måste också ges möjlighet att kunna lämna synpunkter innan beslutet fattas.

Kommunala rådet-funktionshinderfrågor (KRF) består av representanter från funktionshinderorganisationerna i Jönköpings kommun samt ledamöter från kommunens olika nämnder. KRF behandlar frågor för personer med funktionsnedsättning och deras situation i samhället samt är remissinstans i kommunala frågor som är relevanta för berörda organisationer. Råd och anhörigträffar genomförs några gånger varje år för att verksamhetsföreträdarna ska kunna ge information, efterfråga synpunkter och därmed ge möjlighet för personer med funktionsnedsättning att påverka sin vardag.

Råden utformas på lämpligt sätt utifrån deltagarnas behov och vilken/vilka verksamheter som berörs. I samband med arbetet i råden har förvaltningarna kontakt med Handikappföreningarnas samarbetsorgan (HSO). Det finns personer med funktionsnedsättning som inte är medlemmar i någon förening inom funktionshinderrörelsen. Dessa personer kan ha svårare att vara delaktiga i samhället och utöva inflytande. I syfte att ge möjlighet till inflytande och delaktighet genomför Jönköpings kommun kontinuerligt dialogkonferenser och öppna forum kring specifika frågeställningar för personer med funktionsnedsättning som inte är organiserade i föreningar.

Kommunens mål

- Alla människor ska uppleva trygghet, omsorg, delaktighet och gemenskap. Kommunen har en avgörande roll för att skapa goda förutsättningar för detta. Mångfald och respekt för människors behov ska vara vägledande i kommunal verksamhet. Möjligheten att påverka sin egen och sina näras livssituation är viktig.
- Alla människor har lika rättigheter och skyldigheter. Olikheter är en tillgång i utvecklingen av samhället. Arbetet med den av kommunfullmäktige antagna värdegrunden ska prioriteras och genomsyra våra verksamheter. Arbetet ska omfatta alla diskrimineringsgrunder. Där behov finns ska kunskaperna stärkas.
- Det ska vara enkelt att komma i kontakt med kommunen och få snabba svar och besked. Kommunen ska förbättra tillgängligheten via telefon och genom hemsidan som ska vara tillgänglig på olika språk och för personer med olika funktionsnedsättningar.
- Jönköpings kommuns E-tjänster ska utvecklas ytterligare och erbjuda ett enkelt sätt för oss som invånare att få våra ärenden avklarade.

Aktiviteter 2016-2018

Aktivitet	Ansvarig nämnd
I "Uppföljningen av hemsjukvården i kommunerna i Jönköpings län" framgår att ett förbättringsområde är patientens delaktighet när det handlar om utformandet av sin hemsjukvård. Hälso- och sjukvårdsfunktionen kommer, under perioden, att arbeta med att öka delaktigheten i utförandet för de personer som är i behov av hälso- och sjukvårdsinsatser i hemmet.	Äldrenämnden

Ett utvecklingsarbete kommer att ske under perioden i syfte att LSS/Sol-beslut i högre grad ska kunna förstås av medborgaren.	Socialnämnden
Alla har inte möjlighet att göra sin röst hörd genom föreningsliv eller allmänna möten. Under programperioden kommer kommunen därför inleda ett arbete som syftar till att få fram åsikter kring viktiga områden att arbeta vidare med inom funktionshinderspolitiken.	Socialnämnden
För att öka medborgarnas möjlighet till inflytande kommer socialnämnden att inleda en diskussion med HSO och andra berörda organisationer kring nämndens övergripande frågor.	Socialnämnden
En inventering och kontroll av hörselhjälpmedel i kommunala lokaler som frekvent används för möten kommer att genomföras. Särskilt fokus kommer att vara på lokaler i kommunens äldreboenden. En lathund ska också utformas kring för hur utrustningen ska användas.	Tekniska nämnden
Behovet av tillgång mobila hörslingor i kommunens verksamheter ska utredas.	Kommunstyrelsen
Tillgängligheten på webben ska öka. Prioriterat är bland annat Jonkoping.se samt kommunens befintliga e-tjänster.	Kommunstyrelsen
Vid framtagandet av ny upphandlingspolicy ska möjligheten att ställa tillgänglighetskrav vid kommunens upphandlingar beaktas.	Kommunstyrelsen
Viktig samhällsinformation ska göras tillgänglig för fler. Bland annat ska samhällsinformation som distribueras till kommunens hushåll ses över ur ett tillgänglighetsperspektiv.	Tekniska nämnden i samarbete med Kommunstyrelsen
Vid varje kommunalt arrangemang som syftar till att stärka den demokratiska processen genom medborgarnas direkta medverkan ska tillgängligheten säkerställas.	Kommunstyrelsen

Attityder och bemötande

Utgångsläge

Attityder och bemötande har många dimensioner, men handlar i grunden om att bli respekterad för den man är. Delaktighet och jämlika levnadsvillkor är grundläggande mänskliga rättigheter och syftar till att alla ska få leva i ett tillgängligt samhälle där ingen blir diskriminerad.

Kommunens mål

- Jönköpings kommuns gemensamma värdegrund ska prioriteras och genomsyra all verksamhet.
- Arbetet ska omfatta alla diskrimineringsgrunder. Där behov finns ska kunskaperna stärkas.
- Kommunen bör inom sina verksamheter, välfärdstjänsterna inkluderade, aktivt tydliggöra för invånarna vilken service de kan förvänta sig av kommunen. Dessa servicegarantier är också viktiga verktyg för kommunens uppföljning av kvalité inom den egna verksamheten.

Aktiviteter 2016-2018

Aktivitet	Ansvarig nämnd
Kunskapen om funktionsnedsättningar, hur funktionshinder uppkommer och undanröjs samt tillgänglighet ska öka. Medarbetare kommer därför att få information och utbildning bland annat gällande tillgänglighetsfrågor vid upphandling samt attityder och bemötandefrågor.	Samtliga nämnder

Kunskap och forskning

Utgångsläge

Kunskap är grunden till förståelse för vad som skapar respektive undanröjer funktionshinder. I denna kunskap måste också förståelse för den funktionsnedsatta personens situation finnas med som en naturlig del. All kunskap ska bygga på aktuell forskning och beprövad erfarenhet. Den samlade kunskapen och forskningen kring jämlikhetsperspektivet när det gäller personer med funktionsnedsättning oavsett ålder är dock begränsad. Idag drivs ett antal länsövergripande utvecklingsprojekt i samarbete med FoU-rum inom område socialpsykiatri. Utvecklingsprojekten har inriktningar som handlar om kontinuerlig kunskapsöverföring, återhämtning och behovsinventering. Mycket fokus ligger på återhämtning och att motverka samhällets fördomar.

Kommunens mål

- Vi är positiva till att medarbetare tillägnar sig och bidrar till forskning som kan utveckla våra verksamheter.
- Samverkan med högskolan och de statliga verk och myndigheter som är lokaliserade till Jönköping ska fortsätta att stärkas.
- Våra chefer ska ges goda förutsättningar för sitt chefskap. Flexibla möjligheter för inhämtade av kunskap ska erbjudas till exempel avseende arbetsmiljö. Extern kompetens är ett viktigt komplement till den interna kunskapen.
- Valfärdstjänsterna i Jönköpings kommun skall präglas av hög kvalité och vara tillgängliga när man behöver dem. Grunden för goda livsvillkor är människovärde, valfrihet, trygghet och respekt. Att integrera och utveckla ny kunskap kring metoder och arbetssätt är prioriterat inom all socialtjänst.
- Trygga familjer är en förutsättning för goda uppväxtvillkor. De insatser som skola, socialtjänst med flera gör för att stödja föräldrar behöver ytterligare utvecklas samt samordnas bättre.

Aktiviteter 2016-2018

Aktivitet	Ansvarig nämnd
I syfte att öka medborgares möjlighet till ett självständigt liv kommer ett antal projekt att inledas gällande teknologi i valfärdstjänster.	Socialnämnden

Utbildning och skola

Utgångsläge

Jönköpings kommuns förskolor och skolor har i uppdrag att möta alla barn och elever i sina verksamheter utifrån allas rätt till utbildning, delaktighet och tillgänglighet. Genom systematiskt kvalitetsarbete, samt hälsofrämjande och förebyggande insatser, utvecklar och förändrar förskolan och skolan ständigt sitt arbete för att passa alla barn och elever.

Varje skola har tillgång till bred kompetens och kunskap i den egna verksamheten genom den samlade clevhälsan. I den arbetar och samverkar professioner med medicinsk, social, psykologisk och specialpedagogisk kompetens tillsammans med skolans ledning och personal för att skapa rätt förutsättningar och bra miljöer för alla elever på ett övergripande plan, liksom för elever där individuella förutsättningar och behov av stöd kräver särskilda hänsynstaganden och anpassningar.

Även i förskolan samlas dessa kompetenser då förskolans ledning och specialpedagoger samt familjecentralernas barnhälsovårdssköterskor, socionomer och psykologer möts på samverkansträffar. Detta för att utveckla kontakter och samarbetsformer för att främja lärande och goda livsvillkor för alla barn i förskolan samt deras familjer.

Till stöd för förskolans och skolans arbete med barn- och elevhälsofrågor, delaktighet, tillgänglighet, stöd och anpassningar, finns Barn- och elevhälsoenheten på kommunens utbildningsförvaltning. Där finns psykologisk och fördjupad pedagogisk kompetens samlad gällande skolsvårigheter, funktionsnedsättningar och grundsär- och gymnasiesärskolans speciella behov och förutsättningar. Barn- och elevhälsoenheten arbetar hälsofrämjande och förebyggande genom att till exempel erbjuda kompetensutveckling till förskolor och skolor inom olika funktionsnedsättningar, kompensatoriska arbetssätt, pedagogiska metoder samt alternativa verktyg. Barn- och elevhälsoenhetens arbete består också av rådgivande och handledande insatser i den dagliga förskole- och skolverksamheten. Barn- och elevhälsoenheten har ansvar för mottagande av elever och samordning i grundsär- och gymnasiesärskolan, liksom ett samordnande ansvar för elevhälsans professioner i Jönköpings kommun.

Alla barn och elever i Jönköpings kommun som är i behov av stöd under sin förskole- och skoltid ska få det. Stödet ska i första hand ges i den egna förskolan/skolan och inom ordinarie verksamhet/undervisning. Det är förskolechefens och rektorns ansvar att tillse att behovet av stöd, i relation till förskolans och skolans uppdrag, utreds och att rätt stöd ges i tillräcklig omfattning. Om barnets/elevens behov kräver det, kan stödet också ges i någon av kommunens särskilda förskole- och skolverksamheter.

Särskolan har ett organiserat samordnarteam som - förutom av särskolesamordnare och specialpedagog – består av del av tjänst som kurator och studie- och yrkesvägledare samt tillgång till läkare och psykolog. Teamet arbetar med mottagande av elever till grundsärskolan och gymnasiesärskola samt ger olika former av stöd till verksamheten. Skolan ansvarar för att en elev med funktionsnedsättning får stöd i sin skolgång utifrån sitt behov. Stödet ges i första hand i den egna klassen/gruppen. Stödet kan också ges i en särskild undervisningsgrupp om elevens behov kräver det. Rektorn beslutar om hur det särskilda stödet ska vara utformat.

Kommunens mål

- Alla barn i behov av särskilt stöd ska få detta oavsett var de bor i kommunen eller vilken förskola eller omsorgsform föräldrarna valt. Skolarbetet ska vara anpassat så att var och en når maximal kunskapsutveckling utifrån sin egen förmåga.
- Särskolan ska utvecklas som skolform och där så lämpligt integreras tydligare i den övriga skolverksamheten. Elevernas hälsa och möjlighet till en meningsfull och aktiv fritid skall särskilt uppmärksammas.
- Under den gångna mandatperioden etablerades den så kallade barn- och ungdomshälsan.

Verksamheten har kompletterat de insatser som görs av skolans elevhälsa och sjukvårdens barn- och ungdomspsykiatri. Utvärderingar visar på mycket goda resultat och arbetssättet där flera kommunala verksamheter och regionen tillsammans bedriver verksamhet bör tjäna som förebild för framtida satsningar riktade mot barn och unga.

Aktiviteter 2016-2018

Aktivitet	Ansvarig nämnd
Personal som arbetar inom förskola och skola ska vid behov få ökade kunskaper om tillgänglighetsfrågor. Under 2016 ska personal inom förskolan prioriteras, 2017 grundskolan och 2018 gymnasieskolans personal.	Barn- och Utbildningsnämnden
Elevers kunskaper kring funktionsnedsättningar ska där öka där behov finns. Under 2016 kommer elever inom förskolan att prioriteras, 2017 grundskolan och 2018 gymnasieskolans elever.	Barn- och Utbildningsnämnden

Arbete och sysselsättning

Utgångsläge

Arbete är av väsentlig betydelse för alla människors livskvalitet och delaktighet i samhällslivet. Arbete är inte bara en grund för den materiella försörjningen, utan svarar även mot grundläggande mänskliga behov av gemenskap, utveckling och meningsfull tillvaro. Bidragsberoende och utanförskap är ett stort problem för enskilda människor men även för samhället i form av direkta och indirekta kostnader.

Enligt arbetsförmedlingen påverkas inte personer med funktionsnedsättning i så hög grad av ett förbättrat konjunkturläge. Trots en mycket bättre arbetsmarknad har det enbart skett en lite ökning av antalet personer som kommit i arbete. Detta enligt senaste arbetsmarknadsstatistiken i Jönköpings län.

Kommunen har tillsammans med staten ett särskilt ansvar bland annat för att personer med funktionsnedsättning kommer in på arbetsmarknaden. Det innebär att personer med funktionsnedsättning ska ha samma möjligheter som andra att vara delaktiga i arbetslivet. Om det inte är aktuellt med ett lönearbete, ska daglig verksamhet med ett arbetsinriktat innehåll erbjudas i så stor utsträckning som möjligt.

Kommunens arbetsmarknadsavdelning (AMA) ansvarar för att olika kommunala arbetsmarknadspolitiska insatser genomförs. AMA har under de senaste åren förstärkt och utvecklat insatser riktade till personer med funktionsnedsättning som har svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Insatserna handlar bland annat om individuellt riktade vägledande insatser, utredning av aktivitetsförmåga, noggrann matchning och arbetslivsinriktad rehabilitering i AMA:s egna verksamheter som förberedelse till reguljärt arbete. Dessutom finns insatser i form av arbetsmarknadsanställningar för personer mer kraftigt nedsatt arbetsförmåga, vilka finansieras till stor del av stadsbidrag.

Vetenskapligt prövade metoder, riktade till personer med funktionsnedsättning, där fokus ligger på att träna sin förmåga direkt på arbetsplats med stöd av coach kommer att prövas under perioden.

Det finns ett upparbetat samarbete mellan kommunens förvaltningar i syfte att erbjuda personer med funktionsnedsättning anpassad anställning. Som resultat av mål för 2012-2015, om ökning av anpassade anställningar, har antalet ökat från 100 till 158 i kommunen. För de politiskt beslutade anpassade tjänsterna bistår arbetsmarknadsavdelningen med fortsatt stöd gentemot arbetstagare och chefer i de frågor som ligger till grund för anställningar. Arbetsmarknadsavdelningen bistår med fortsatt stöd gentemot arbetstagare och chefer i de frågor som ligger till grund för dessa anställningar.

Samverkansformer inom kommunen och med andra myndigheter har utvecklats för att underlätta vägen till arbete för individen. Exempel på detta är verksamheter som Enter och Ung arena men samverkan förekommer även i hög grad i det ordinarie arbetet inom AMA.

Länets arbetsmarknadsenheter har tillsammans med Försäkringskassan, arbetsförmedlingen, Regionen, fackförbunden, näringslivet, Samordningsförbundet samt Regionförbundet i länet ansökt och erhållit medel från Europeiska socialfonden (ESF) för ett treårigt projekt benämnt "Hela kedjan till arbete" där målgruppen är personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Syftet är att skapa en länsövergripande modell för lokal samverkan mellan relevanta aktörer där arbetsgivarna är en mycket viktig samarbetspart.

Verksamheten Stöd till Arbete och Studier i funktionshindersomsorgen arbetar med den evidensbaserade metoden Individual Placement and Support (IPS) vars mål är att stötta personer med allvarlig psykisk funktionsnedsättning att hitta och behålla ett arbete på öppna arbetsmarknaden. IPS skiljer sig från andra modeller inom arbetsrehabilitering genom att personen inte behöver arbetsträna först eller genomgå en arbetsförmågebedömning, utan fokus är att hitta ett arbete där personen kan arbeta och samtidigt få det

stöd den behöver för att behålla sin anställning. IPS utgår från personens vilja att arbeta, intressen och preferenser. Verksamheten använder metoden på andra målgrupper också, till exempel personer med neuropsykiatriska och fysiska funktionsnedsättningar.

De personer som har en funktionsnedsättning och som står långt ifrån den reguljära arbetsmarkanden har möjlighet att bli beviljad daglig verksamhet för att få en meningsfull sysselsättning. Insatserna beviljas och bedrivs av Funktionshinderomsorgen. Daglig verksamhet kan erbjudas personer med intellektuella eller psykiska funktionshinder. Som fysiskt funktionshindrad kan daglig verksamhet beviljas i form insatsen Stöd till arbetsträning och studier.

För personer med intellektuella funktionsnedsättningar bedrivs daglig verksamhet inom två olika former, samhällsintegrerad daglig verksamhet (SDV) och daglig verksamhet på dagcenter. Sedan 2013 tillämpas Fritt val inom området. Syftet med det fria valet är att den enskilde själv ska kunna välja den verksamhet som passar bäst. Man ska ha inflytande både över innehåll och över placering i den dagliga verksamheten. Det finns här möjlighet att välja en av kommunen godkända, privata utförare av daglig verksamhet.

För personer med psykiska eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar bedrivs daglig verksamhet genom arbetslivsinriktad daglig verksamhet vilket har till syfte att stärka de individuella förutsättningarna. Verksamheten bedrivs genom arbetsplatsliknande sysselsättning eller stöd till arbete och studier. Metoder som används är bland annat återhämtningsinriktat arbetssätt och motiverande samtal (MI).”

Kommunens mål

- Kommunen ska vara ett föredöme som arbetsgivare och våra arbetsplatser ska vara dynamiska. Vår förmåga att rekrytera och behålla medarbetare som vill och kan bidra till verksamhetens utveckling är därför central.
- Våra ledare ska uppmuntra till initiativförmåga och delaktighet, vara tillåtande och se styrkan i mångfald.
- Bidragsberoende och utanförskap är ett stort problem för enskilda människor men även för samhället i form av såväl indirekta som direkta kostnader. Kommunen har tillsammans med staten ett särskilt ansvar för att funktionsnedsatta kommer in på arbetsmarknaden.
- Under den gångna mandatperioden har särskilda projekt genomförts som inneburit att antalet kommunala tjänster för personer med funktionsnedsättning kunnat ökas. Målet är att höja ambitionen ytterligare och genom liknande projekt öka antalet arbetstillfällen för funktionsnedsatta med ytterligare 50 jobb under mandatperioden.
- Kommunens dagliga verksamheter för personer med funktionsnedsättning skall hålla en hög kvalitet. Det finns skäl att överväga om mångfalden av arbetsuppgifter behöver utökas för att öka enskildas möjlighet att byta mellan olika arbeten under livet.
- En ny rekryteringspolicy ska tas fram. Alla som jobbar med rekrytering ska ha kunskap och ges stöd för att utveckla arbetssättet. Utgångspunkten för varje rekrytering ska vara en kravprofil, det ska vara öppet för alla att söka och urvalsprocessen ska bygga på transparens. De kommunanställda ska återspegla befolkningens sammansättning.
- Kommunen ska arbeta aktivt med att hjälpa människor från utanförskap till egen försörjning. Socialtjänsten ska tillsammans med arbetsmarknadsavdelningen, arbetsförmedlingen med flera aktörer löpande ta initiativ till projekt och insatser i syfte att ge fler personer möjlighet att lämna ett försörjningsstöd och istället etablera sig på arbetsmarknaden.
- Socialt företagande är ett sätt att skapa ett arbetsliv som passar fler. I sociala företag kan människor som generellt har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden, exempelvis personer med funktionsnedsättning, driva näringsverksamhet och integreras till samhälle och arbetsliv. Under mandatperioden ska kommunen aktivt stödja framväxten av socialt företagande.

Aktiviteter 2016-2018

Aktivitet	Ansvarig nämnd
Fortsatt utveckling av verksamhet att finna lämpliga arbetsuppgifter för personer som har funktionsnedsättning med kraftigt nedsatt arbetsförmåga i kommunala förvaltningar.	Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden i samverkan med samtliga nämnder
Utvärdering av framgångsfaktorer i arbetsmarknadsavdelningens tidigare och pågående projekt samt verksamheter riktade till personer med funktionsnedsättning i arbetsför ålder. Resultatet ska kunna implementeras i ordinarie verksamhet.	Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden
Implementera arbetsformer för sociala hänsyn vid upphandlingar kopplat till arbetstillfällen där upphandlingskrav kan matchas med behov av arbete och praktik. Även möjligheten att etablera sociala företag som ett led i att bereda arbete åt personer med funktionsnedsättning ska ses över.	Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden och Kommunstyrelsen
Arbetsgivarens kunskaper om tillgänglighet och funktionshinder/funktionsnedsättningar ska öka genom bland annat informations- och utbildningssatsningar.	Kommunstyrelsen
Kommunen ska öka antalet arbetstillfällen för funktionsnedsatta inom kommunala förvaltningar med ytterligare 50 jobb under mandatperioden.	Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden i samverkan med samtliga nämnder.
Kommunens dagliga verksamheter för personer med funktionsnedsättning skall hålla en hög kvalitet. En kartläggning ska göras i syfte att ta reda på om mångfalden av arbetsuppgifter behöver utökas för att öka enskildas möjlighet att byta mellan olika arbeten under livet.	Socialnämnden
En ny rekryteringspolicy ska tas fram. Alla som jobbar med rekrytering ska ha kunskap och ges stöd för att utveckla arbetssättet. Utgångspunkten för varje rekrytering ska vara en kravprofil, det ska vara öppet för alla att söka och urvalsprocessen ska bygga på transparens. De kommunanställda ska återspegla befolkningens sammansättning.	Kommunstyrelsen

Kultur, fritid och föreningsliv

Utgångsläge

En meningsfull fritid är viktigt för alla människor. Personer med någon form av funktionsnedsättning ska ha likvärdiga möjligheter som alla andra till ett varierat och rikt fritidsutbud. Ett utbud som ska vara enkelt och tillgängligt att få information om. Fritidens innehåll är av stor vikt för att ge ökad social kompetens, förbättrad självkänsla och självförtroende och innebär ofta ökad fysisk aktivitet. En innehållsrik fritid är således starkt förknippad med god folkhälsa.

Inom Kultur- och fritidsförvaltningen finns en samordnare för personer med funktionsnedsättning. Samordnarens uppdrag är att driva frågan om en bra, kvalitativ och tillgänglig fritid för målgruppen. Det innefattar att arbeta förvaltningsövergripande och att skapa nätverk med andra förvaltningar - främst med barn- och utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen men även med andra aktörer så som habiliteringen, civilsamhället, direktkontakt med kuratorerna på de olika särskolorna och Region Jönköpings län.

Kultur och fritidsförvaltningen driver även frågan om Pluspolarkortet, ett kort som innebär att en person med någon form av funktionsnedsättning ska ha möjlighet att ta med sig en vän utan extra kostnad om vederbörande inte har möjlighet att delta på egen hand. Pluspolarkortet blir regionalt från och med 2016. Det finns en specifik fritidsgård med fokus på ungdomar med funktionsnedsättning - Strågagården på Gräshagen. "Try it FUNKA" arrangeras årligen tillsammans med föreningslivet i kommunen sedan 2014. Det är en prova på dag för personer med funktionsnedsättning. Biblioteken tillhandahåller olika typer av media och tekniska hjälpmedel som är anpassade till personer med funktionsnedsättning.

Kultur och fritidsförvaltningen är involverad i två olika Allmänna arvsfondsprojekt. Ett är "Mega Viktiga" som drivs av Kungssporten. Projektet handlar om fysisk aktivitet och goda matvanor för barn och unga med funktionsnedsättningar. Det andra är "Självbestämmande, inkludering och hälsa" där Stråga fritidsgård är den part som driver projekt. Det är ett 3-årigt projekt, där åtta kommuner runt om i landet medverkar. Syftet är att lyfta målgruppen och göra dem mer delaktiga, visa på hur de kan påverka sin egen vardag och fria tid.

"Självbestämmande, inkludering och hälsa" var ett treårigt (2013-2015) Allmänna arvsfondsprojekt där 8 kommuner runt om i landet medverkat. Ifrån Jönköpings kommun var Stråga fritidsgård den part som drev projekt. Syftet var/är att lyfta målgruppen, ungdomar med någon form av funktionsnedsättning, och göra dem mer delaktiga, visa hur de kan påverka sin egen vardag och fria tid.

Projektet har blivit tilldelat ett fjärde år (2016) där syftet är att starta Fritidsförbundet – för barn och unga med funktionsvariationer. Där är strävan bland annat att tillvarata unga med funktionsvariationers intressen samt medborgerliga fri- och rättigheter på den fria tiden genom att hävda rätten till delaktighet, tillgänglighet och jämlikhet i samhällets alla områden. Från Jönköping finns två personer med i styrelsen för Fritidsförbundet. Fritidsforum, som var/är huvudman för "Självbestämmande, inkludering och hälsa", har ansökt om ett nytt projekt kopplat till sociala medier.

Kultur- och fritidsförvaltningen bevakar också frågan generellt när det gäller lokaler, verksamhet och arrangemang. Kultur- och fritidsförvaltningen arrangerar olika typer av evenemang, dels evenemang som är tillgängliga för de flesta, dels specifikt anpassande evenemang för personer med funktionsnedsättning. Föreningar som tar emot personer med någon form av funktionsnedsättning får ett extra stöd från kommunen.

Kommunens mål

- Kulturen har ett egenvärde. Den ökar människors initiativförmåga, kreativitet och skaparkraft och bidrar till ett bättre välbefinnande. Alla ska kunna få vara med i vår kulturverksamhet som ska präglas av jämställdhet, mångfald öppenhet och tolerans.
- Idrottsrörelsen har betydelse inte bara för aktivitet och gemenskap utan bidrar i allra högsta grad till en ökad folkhälsa. Kommunen vill särskilt stödja föreningar som arbetar med att skapa bredd och låta barn få pröva olika idrotter och motverka tidig specialisering.
- Fritidsgårdar är viktiga inte minst för att skapa mötesplatser för barn och ungdomar som inte är föreningsaktiva. Fritidsgårdsverksamheten ska fortsätta att utvecklas och möjligheten att öppna upp för nya målgrupper under andra tider på dagen ska prövas.

Aktiviteter 2016-2018

Aktivitet	Ansvarig nämnd
Pluspolarekortet marknadsförs och aktivitetsutbudet ska öka i samverkan med bland annat Länstrafiken.	Kultur- och Fritidsnämnden
Stimulera en satsning på ridning, via ryttaföreningar, för personer med någon form av funktionsnedsättning	Kultur- och Fritidsnämnden
Webbplatser för fritidsaktiviteter (bland annat; Kultur, idrott och friluftsliv) för personer med funktionsnedsättning ska vidareutvecklas.	Kultur- och Fritidsnämnden
Tillgängligheten skall öka vid två platser kopplat till friluftsliv/ år	Kultur- och Fritidsnämnden
Arbete för en jämlik scen ur både publikens och utövarens perspektiv.	Kultur- och Fritidsnämnden
Biblioteken skall arbeta för att utveckla verksamheten för personer med olika typer av funktionsnedsättning. Detta genom att öka tillgängligheten till olika medier samt möjliggöra ökad delaktighet i olika arrangemang.	Kultur- och Fritidsnämnden
Ett tydliggörande ska göras kring vad insatsen grupp- eller servicebostad kan erbjuda i form av fritidsaktiviteter.	Socialnämnden
Tillgängligheten till kommunens badanläggningar ska säkerställas kontinuerligt.	Kultur- och Fritidsnämnden

Livsmiljö och boende

Utgångsläge

Kommunen har genom stadsbyggnadsnämnden ett ansvar att vid planläggning och bygglovprövning se till att livsmiljö och boende utformas så att samhället blir tillgängligt för alla. De grundläggande bestämmelserna finns i Plan- och bygglagen (PBL) och detaljerade föreskrifter och råd i Boverkets byggregler (BBR).

Sedan 2001 finns en lagstiftning om enkelt avhjälpna hinder med tillhörande föreskrifter för publika lokaler (HIN 1) och allmänna platser (ALM 1). Enligt lagstiftningen ska hinder som det anses enkelt att åtgärda (enkelt avhjälpna hinder) åtgärdas och avsikten var att detta skulle vara klart senast 2010.

Kommunens byggnader och allmänna platser är i det närmaste klara medan det hos privata fastighetsägare återstår en del.

Vid nybyggnation av bostäder ska kommunen i sina relationer med byggherrar och fastighetsägare sträva efter att det byggs på ett så tillgängligt sätt att stora delar av åtgärder för bostadsanpassning i framtiden kan undvikas. För att skapa en tillgänglig och samstämmig helhet avseende den offentliga miljöns utformning och funktion finns det fastställda Stadsmiljöprogrammet. Programmet ger riktlinjer för utformning av uteserveringar, tillfällig skyltning och möblering av gaturummet. Ett nytt stadsmiljöprogram håller på att tas fram för Jönköpings kommun som ska kunna ge de riktlinjer som behövs för att skapa en vacker och väl fungerande offentlig miljö för alla.

Tillgängligheten står i fokus och funktionshinderkrav skall tillgodoses vilket har extra stöd i lagen. Målet ska vara att skapa en tillgänglig och samstämmig helhet avseende den offentliga miljöns utformning och funktion.

Utgångspunkten är att personer med funktionsnedsättning i första hand själva ska skaffa sin bostad. I vissa fall finns behov av individinriktade beslut om stöd och service för målgrupperna enligt socialtjänstlagen samt rättighetslagstiftningen i LSS. Grunden för dessa beslut är inte behovet av bostad utan behovet av stöd och service.

Socialtjänstlagen anger att socialtjänsten har ett ansvar för att medverka i samhällsplaneringen. Det finns ett upparbetat samarbete mellan stadsbyggnadskontoret, tekniska kontoret och socialförvaltningen för att planera boenden för äldre, funktionsnedsatta samt för andra personer inom socialtjänstens verksamhetsområden. Vissa boenden är mer anpassade än andra, exempelvis gruppboendestäder.

De så kallade strategigrupperna för personer med funktionsnedsättning har ett övergripande ansvar för samverkan mellan Jönköpings kommun och Regionen i Jönköpings län. Strategigrupp – psykiatri har ett övergripande ansvar för samarbetet mellan Regionen i Jönköpings län, Jönköpings kommun, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen gällande personer med psykiska- och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Strategigruppens uppdrag är bland annat att utveckla rutiner och metoder utifrån verksamheternas förutsättningar, lagar och författningar. Ett gemensamt dokument, "Mål för gemensamma insatser till psykiskt funktionshindrade som bor i Jönköpings kommun 2013-2015", har tagits fram. Måldokumentet beskriver såväl de olika parternas ansvarsområden som gemensamma målsättningar och en gemensam avsiktsförklaring.

Strategigrupp – äldreomsorg har ett övergripande ansvar för samarbetet mellan Regionen i Jönköpings län, Jönköpings kommun, Habo kommun och Mullsjö kommun gällande de äldre. Syftet med denna samverkan är "möjliggöra största möjliga självständighet och välbefinnande för den äldre människan".

Kommunens mål

- Människor med funktionsnedsättning ska, så långt det är möjligt, ha samma möjligheter som alla andra att leva ett självständigt liv. Alla ska känna sig trygga mot alla former av diskriminering.
- Kommunen är en stor kund av varor och tjänster och ska ställa väl genomtänkta krav vid upphandlingar. En policy om vad som ska vara styrande för upphandlingsverksamheten ska tas fram. Viktiga delar i detta är bland annat att främja sociala hänsyn.

Aktiviteter 2016-2018

Aktivitet	Ansvarig nämnd
Arbetet med fysisk tillgänglighet i den yttre miljön vad avser stråk och allmänna platser fortsätter. Prioriterade områden är bland annat busshållplatser, vårdcentraler samt andra viktiga platser, passager och övergångsställen.	Stadsbyggnadsnämnden
Arbetet med att informera om och stimulera till arbete med enkelt avhjälpna hinder i privata fastigheter fortsätter.	Stadsbyggnadsnämnden
Ett tillgänglighetspris kommer att inrättas i syfte att uppmärksamma tillgänglighetsfrågor i kommunen.	Stadsbyggnadsnämnden
En guide/översikt ska tas fram över hur tillgängligheten ser ut i olika lokaler och på allmänna platser i kommunen.	Stadsbyggnadsnämnden
En checklista på åtgärdsbehov ska upprättas i samband med inhyrning/anpassning och underhåll avseende fastigheter.	Tekniska nämnden
Förändringar i utemiljö/lek ska ske i enlighet med enkelt avhjälpna hinder	Tekniska nämnden
En översyn kring olika möjligheter att betala i samband med parkering ska genomföras.	Tekniska nämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Månadsrapport augusti 2017

Mhn 2017:694

Ärendet

Miljö- och hälsoskyddskontoret har upprättat en ekonomisk månadsrapport per augusti 2017. Rapporten framgår av bilaga.

Beslutsunderlag

Månadsrapport augusti 2017, bilaga

Miljö- och hälsoskyddskontorets tjänsteskrivelse 2017-09-07

Förvaltningens förslag till miljö- och hälsoskyddsnämnden

– Månadsrapport augusti 2017 godkänns och läggs till handlingarna.

Barnkonventionen

Ärendet bedöms inte beröra barns rättigheter enligt FN:s barnkonvention.

Håkan Strid
Miljö- och hälsoskyddschef

Anders Hansson
Administrativ chef

Månadsrapport augusti 2017

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Innehållsförteckning

Ekonomi och verksamhet.....	3
Ekonomi	3
Investeringar	3
Verksamhetsförändringar (tkr)	3
Åtgärdsplan.....	4
Åtgärder för nyanlända	4
Volymmått.....	4
Volymmått	4
Mål, resultat och uppdrag.....	5
Attraktiv kommun	5
Hållbart samhälle.....	6
Medborgare	7
Arbetsgivare.....	7
Medarbetare.....	9
Sjukfrånvaro.....	9
<i>Sjukfrånvaro som andel (%) av den ordinarie arbetstiden, ack under året, kvinnor</i>	<i>10</i>
<i>Sjukfrånvaro som andel (%) av den ordinarie arbetstiden, ack under året, män.....</i>	<i>10</i>

Ekonomi och verksamhet

Ekonomi

För augusti 2017 pekar prognosen sammanlagt mot ett underskott med 300 tkr. Underskottet beror framför allt på ökade lönekostnader p.g.a. nyanställningar (ca 1,2 mkr) samt ökade lokalkostnader till följd av verksamhetsflytt till nya lokaler på Trädgårdsgatan (ca 500 tkr). I takt med att andra förvaltningar flyttar in i kontorets nuvarande lokaler på Hoven kommer dock lokalkostnaderna att minska.

Av särskilda anslag som avser flerårsprojekt för muddringsprojektet Barnarpasjön och fiskevårdsåtgärder beräknas ca 600 tkr (av ca 1,4 mkr) användas under 2017. Särskilda anslag avseende förorenad mark, mätningar av bensoapyren, vattenundersökningar, kartläggning av mikroplast i Vättern och projektet Retoy (totalt ca 3,8 mkr inkl. statsbidrag från länsstyrelsen) avses förbrukas i sin helhet under 2017. Anslag för åtgärdsutredning Munksjön (500 tkr) kommer troligtvis inte att hinna förbrukas under 2017 (se nedan, Verksamhetsförändringar).

Vad gäller tillsynsintäkter är årsbudgeten enligt miljöbalken bestämd till ca 4,7 mkr. Av budgeten uppgår inbetalda intäkter till hittills 74 %. I fråga om tillsynsintäkter enligt livsmedelslagstiftningen är årsbudgeten bestämd till ca 4,8 mkr, varav inbetalda intäkter uppgår till hittills 70 %. Intäkter för tillsynsarbetet kommer sannolikt att uppnå eller ligga nära budget vid årets slut. Undantag gäller intäkter för tillsyn för enskilda avlopp, där ett underskott förväntas med ca 200 tkr.

Under april 2017 tillfördes ramanslaget 1,3 mkr ur resultatfonden. Det bidrog till att budgeten förändrades från 18,8 mkr till 21 mkr. Medlen ur resultatfonden avses att förbrukas under 2017.

mnkr	Bokslut 2016	Budget	Prognos	Avvikelse
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	16,7	21	21,3	-0,3

Investeringar

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har ingen investeringsbudget.

Verksamhetsförändringar (tkr)

Enligt kommunstyrelsens beslut 2017-03-29, § 79, har Jönköpings kommun åtagit sig att bekosta en åtgärdsutredning för Munksjön. Från stadskontorets resultatfond för miljömålsarbete har 500 tkr ombudgerats till miljö- och hälsoskyddsnämnden för att

täcka kostnaden för genomförandet av åtgärdsutredningen. För att utföra åtagandet kommer en konsulttjänst att upphandlas under hösten 2017. Anslaget kommer sannolikt inte att hinna användas under året.

Åtgärdsplan

För att upprätthålla budgeten är det nödvändigt att förvaltningen tar ut tillsynsavgifter.

Åtgärder för nyanlända

Boendeförhållanden för flyktingmottagandet och nyanlända hanteras inom nämndens ordinarie tillsynsverksamhet för hälsoskydd och livsmedel.

Volymmått

Volymmått

I tabellen framgår antalet tillsynsbesök som genomfördes 2015 och 2016 samt det antal som planeras genomföras under 2017 och 2018. De antal som planeras är begränsat av bemanningen på förvaltningen och är lägre än det verkliga behovet. Enligt den behovsutredning som genomförts med en metod som vi tagit fram tillsammans med övriga kommuner i länet saknar vi ca 15 års arbetskrafter.

Antal tillsynsbesök	2 015	2 016	2 017 (prognos)	2 018 (prognos)
Miljöbalken	566	815	850	850
Livsmedelslagen	1 702	1 790	1 800	1 800

Prognosen för 2018 bygger på att nämndens resurser är oförändrade.

Mål, resultat och uppdrag

Måls färgförklaringar

● Målet har nåtts eller förväntas nås ◆ Osäker bedömning om målet nås ■ Målet har ej nåtts eller bedöms inte kunna nås

Indikatorernas färgförklaringar

● Positiv trend ◆ Ingen förändring ■ Negativ trend

Uppdragens färgförklaringar

▶ Pågående enligt plan ▶ Pågående med avvikelse ✓ Avslutad enligt plan ✗ Avslutad med avvikelse
⏸ Väntläge — Ej genomförd

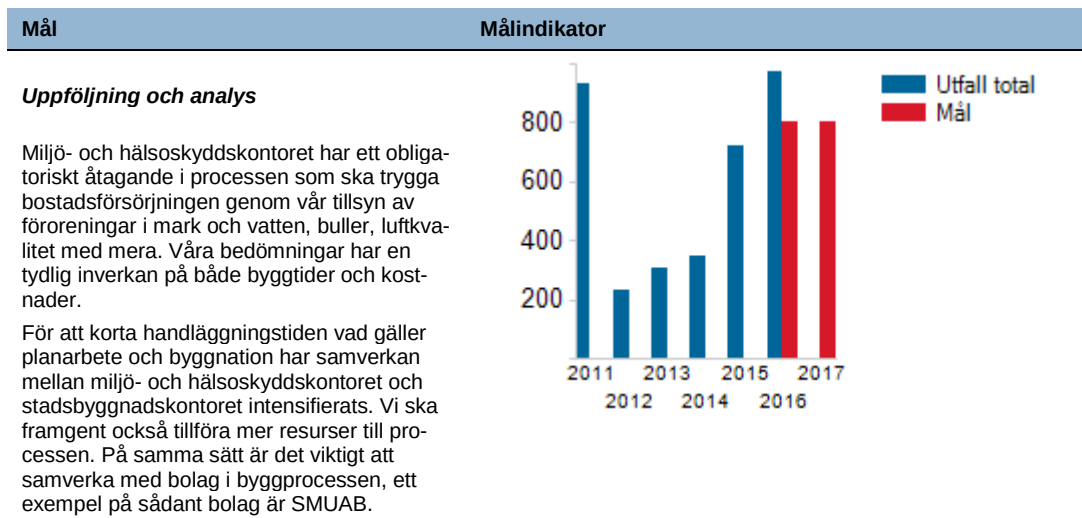
Attraktiv kommun

Mål	Målindikator								
● Service och bemötande mot näringslivet Jönköpings kommun ska vara en aktiv part och ha goda relationer med det samlade näringslivet. Kommunens förvaltningar ska ge god service, ett gott bemötande och arbeta för en ökad tillgänglighet. Uppföljning och analys Mätningen Insikt som SKL genomför visar att miljö- och hälsoskyddskontoret ligger på en hög nivå vad gäller nöjd-kund-index, vi ligger på 29:e plats av alla kommuner. Orsaken till denna relativt sett goda placering är medarbetarnas stora kunskande tillsammans med deras förmåga att sätta medborgaren eller verksamhetsutövaren i centrum. Vi vill säkerställa att omdömet i mätningen Insikt är fortsatt högt. Under 2017 utvecklar vi därför vår förmåga att göra oss förstådda genom satsning på klarspråk. Vi fortsätter under 2018 med att utveckla det så kallade motive-rande samtalet med verksamhetsutövaren. Som serviceåtgärd och bemötandeåtgärd arbetar förvaltningen för närvarande med att förbättra sitt språk (klarspråk).	■ Nöjd-Kund-Index Insikten <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Nöjd-Kund-Index Insikten</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2012</td> <td>70</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>70</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>75</td> </tr> </tbody> </table>	År	Nöjd-Kund-Index Insikten	2012	70	2013	70	2014	75
År	Nöjd-Kund-Index Insikten								
2012	70								
2013	70								
2014	75								

◆ Bostadsförsörjning

En avgörande fråga för kommunens utveckling är byggandet av bostäder i alla delar av kommunen. Målet är 800 påbörjade bostäder i genomsnitt per år fram till år 2020.

■ Påbörjade bostäder

Hållbart samhälle

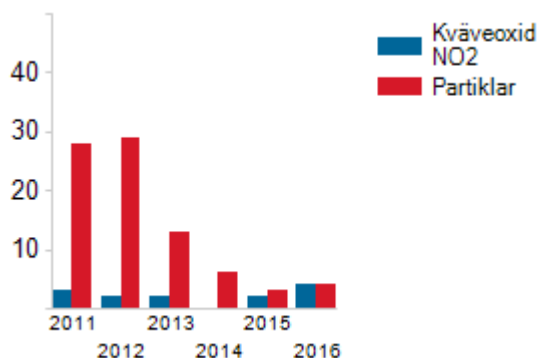
Resultatindikator

Luftkvalitet i förhållande till miljö-kvalitetsnormen

Mätning av antal överskridanden av miljö-kvalitetsnormen för partiklar gällande dygnsmedelvärde där antalet tillåtna överskridanden är 35 dygn per år. För kvävedioxid är antalet tillåtna överskridanden 7 dygn per år.

Uppföljning och analys

För 2016 uppgick antalet överskridanden till 4 dygn för både partiklar och kvävedioxid. För partiklar kan man över tid se en nedåtgående trend. Den nedåtgående trenden av partiklar beror bl.a. på sopning av gator och gynnsamt väder.

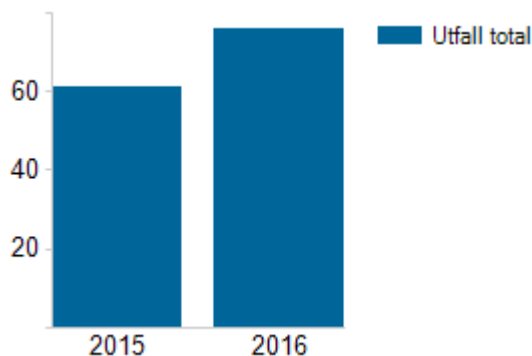

Antal åtgärdade bristfälliga avlopp

Åtgärder av bristfälliga avlopp som inte är godkända enligt miljöbalken till att uppfylla miljöbalkens krav alternativt uppkoppling mot det kommunala avloppsnätet.

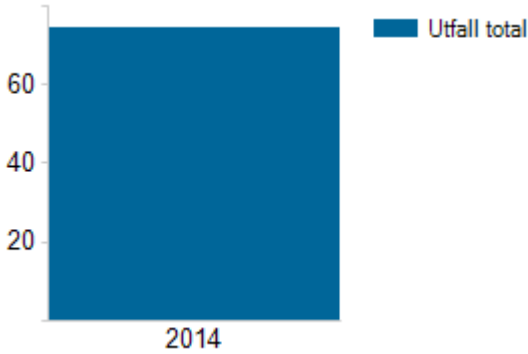
Uppföljning och analys

Antal åtgärdade bristfälliga avlopp uppgick till 61 för 2015 och till 76 för 2016. Ny uppföljning sker september 2017. Målet för 2017 är 70 stycken åtgärdade avlopp.

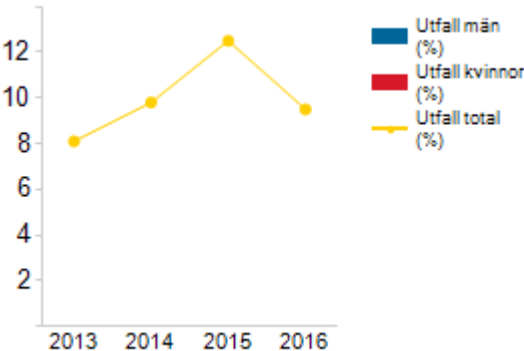

Medborgare

Mål	Målindikator
Övergripande jämställdhetsmål Alla kvinnor och män, flickor och pojkar, som är invånare eller vistas i Jönköpings kommun ska ha rätt till bemötande, service och myndighetsutövning som är likvärdig oavsett kön.	
Uppföljning och analys Under 2016 har en jämställdhetsgrupp inrättats i förvaltningen. Gruppen har som huvudsakligt syfte att föreslå och genomföra aktiviteter som för framåt i jämställdhetsarbetet. Handlingsplan för jämställdhet 2017 med uppföljning 2016 har antagits av miljö- och hälsoskyddsnämnden enligt beslut MhN 2017-03-09, § 161.	

Resultatindikator					
Företagsklimat, bemötande Företagsklimatet enligt Öppna jämförelse. Betygsindex i enkätundersökningen Insikt när det gäller företagarnas bedömning av bemötande inom serviceområdet.	 <table border="1"> <caption>Data for Företagsklimat, bemötande (2014)</caption> <thead> <tr> <th>Kategori</th> <th>Utfall (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Utfall total</td> <td>~65</td> </tr> </tbody> </table>	Kategori	Utfall (%)	Utfall total	~65
Kategori	Utfall (%)				
Utfall total	~65				
Uppföljning och analys Se kommentar, Attraktiv kommun, Service och bemötande mot näringslivet, Uppföljning och analys.					

Arbetsgivare

Mål	Målindikator																				
De kommunanställda ska spegla befolkningens sammansättning De kommunanställda ska återspegla befolkningens sammansättning. Andelen anställda kvinnor och män i Jönköpings kommun med utländsk bakgrund ska öka under mandatperioden.	Andel anställda med utländsk bakgrund <table><caption>Data for Andel anställda med utländsk bakgrund (%)</caption><thead><tr><th>År</th><th>Utfall män (%)</th><th>Utfall kvinnor (%)</th><th>Utfall total (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>2013</td><td>~8.2</td><td>~8.2</td><td>~8.2</td></tr><tr><td>2014</td><td>~9.8</td><td>~9.8</td><td>~9.8</td></tr><tr><td>2015</td><td>~12.5</td><td>~12.5</td><td>~12.5</td></tr><tr><td>2016</td><td>~9.5</td><td>~9.5</td><td>~9.5</td></tr></tbody></table>	År	Utfall män (%)	Utfall kvinnor (%)	Utfall total (%)	2013	~8.2	~8.2	~8.2	2014	~9.8	~9.8	~9.8	2015	~12.5	~12.5	~12.5	2016	~9.5	~9.5	~9.5
År	Utfall män (%)	Utfall kvinnor (%)	Utfall total (%)																		
2013	~8.2	~8.2	~8.2																		
2014	~9.8	~9.8	~9.8																		
2015	~12.5	~12.5	~12.5																		
2016	~9.5	~9.5	~9.5																		
Uppföljning och analys Av stadskontorets rapport "Anställda med utländsk bakgrund 2016" framgår att 9,5 procent av samtliga anställda på miljö- och hälsoskyddskontoret har utländsk bakgrund. Det innebär att andelen anställda med utländsk bakgrund har minskat med tre procentenheter sedan september 2015																					

Mål	Målindikator								
(rapporten s. 11). Under första halvåret 2017 hade miljö- och hälsoskyddskontoret anställt medarbetare som är födda utomlands på tre av kontorets fyra enheter: kanslienheten, livsmedelsenheten och miljöskyddsenheten. Miljö- och hälsoskyddsnämnden gav därför kontoret i uppdrag att vid rekrytering till hälsoskyddsenheten eftersträva att finna en medarbetare med utländsk bakgrund (MhN 2017-02-09, § 147). Numera har samtliga enheter medarbetare med utländsk bakgrund.									
Minskad sjukfrånvaro Sjukfrånvaron hos kommunens medarbetare ska minska under mandatperioden. Särskild vikt ska ägnas anställda kvinnor eftersom sjukfrånvaron är avsevärt högre bland dem än bland män. Uppföljning och analys För att minska sjukfrånvaro och arbetsrelaterad ohälsa på förvaltningen förs dialog med kommunhälsan. Det systematiska arbetsmiljöarbetet skärps, varvid Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd om organisatorisk och social arbetsmiljö (AFS 2015:4) ska beaktas. I samarbete med kommunhälsan har samtliga anställda på förvaltningen erbjudits hälsosamtal med möjlighet att genomföra en s.k. livsstilsbarometer. Trivselaktiviteter och friskvård uppmuntras. För att minska sjukfrånvaro och ohälsa har även en förbättrad ledningsstruktur införts genom att tillsätta chefer för varje tillsynsenhet. Det är nödvändigt att införa effektivare arbetssätt på förvaltningen. Enligt senaste uppgifter om sjuktal för 2017 uppgår sjukfrånvaron på miljö- och hälsoskyddskontoret till totalt 4,5 % av arbetstiden (6,0 % för kvinnor och 0,8 % för män). Den totala sjukfrånvaron ligger därmed under genomsnittet för kommunen på sammanlagt 6,4 % (7,1 % för kvinnor och 4,4 % för män).	Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt (%) <table border="1"> <thead> <tr> <th>Kategori</th> <th>Utfall (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Utfall kvinnor (%)</td> <td>6,0</td> </tr> <tr> <td>Utfall män (%)</td> <td>0,8</td> </tr> <tr> <td>Utfall total (%)</td> <td>4,5</td> </tr> </tbody> </table>	Kategori	Utfall (%)	Utfall kvinnor (%)	6,0	Utfall män (%)	0,8	Utfall total (%)	4,5
Kategori	Utfall (%)								
Utfall kvinnor (%)	6,0								
Utfall män (%)	0,8								
Utfall total (%)	4,5								

Resultatindikator							
Medarbetarengagemang (HME) totalt Medarbetarengagemangindex enligt resultat från medarbetarenkät. HME står för Hållbart medarbetarengagemang och mäter såväl nivån på medarbetarnas engagemang som chefernas och organisationens förmåga att ta tillvara på och skapa engagemang. HME-index består av nio frågor som tillsammans bildar ett totalindex för Hållbart medarbetarengagemang och tre delindex; Motivation, Ledarskap och Styrning. Totalindex formas som ett medelvärde av de nio frågorna. Ett högt värde indikerar en hög nivå på hållbart medarbetarengagemang.	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kategori</th> <th>Utfall</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Utfall kvinnor</td> <td>~68</td> </tr> <tr> <td>Utfall total</td> <td>~68</td> </tr> </tbody> </table>	Kategori	Utfall	Utfall kvinnor	~68	Utfall total	~68
Kategori	Utfall						
Utfall kvinnor	~68						
Utfall total	~68						

Resultatindikator

Uppföljning och analys

För män redovisas ej svaren då det måste vara minst 8 svarande för att svaren ska visas separat.

För kommunen totalt är HME värdet 78,5 i genomsnitt, fördelat på 79,4 för kvinnor och 76,5 för män.

Uppdrag	Uppföljning och analys + Slutdatum
 Individuella chef- och ledaruppdrag Individuella chefs- och ledaruppdrag med planer för kompetensutveckling och stöd ska införas i all kommunal verksamhet. Våra chefer ska ges goda förutsättningar för sitt chefskap. Flexibla möjligheter för inhämtande av kunskap ska erbjudas, t ex avseende genus, hbtq-frågor och arbetsmiljö. Extern kompetens är ett viktigt komplement till den interna kunskapen. Beslutat av: Kommunfullmäktige	Individuella chefsuppdrag har införts på miljö- och hälsoskyddskontoret med kompetensutveckling avseende bl.a. ledarskap och arbetsmiljö. Här ligger bl.a. kommunens chefsintroduktion, kommunhälsans utbildning om arbetsmiljö, kurs i kompetensbaserad rekrytering och ledarskapsutbildning. Slutdatum 2017-12-31
 Modell för studentmedarbetare Uppdrag ges till samtliga nämnder att kartlägga behovet av och möjligheten att anställa studentmedarbetare i sina verksamheter. Uppdragen redovisas för kommunstyrelsen senast 2017-06-30. Från kommunprogram: En modell med studentmedarbetare ska prövas i syfte att marknadsföra Jönköpings kommun som en attraktiv arbetsgivare och stärka oss som studentstad. Studenter ska ges en bild av de många intressanta arbetsuppgifter som finns i kommunens verksamheter. Modellen ger oss möjlighet att vara en förebild för andra arbetsgivare och stärka relationen mellan högskolestudier och arbetsliv. (Personalchefgruppen) Beslutat av: Kommunfullmäktige	Uppdraget redovisades för kommunstyrelsen i maj 2017 (MhN 2017-05-04, § 181). Slutdatum 2017-06-30

Medarbetare

Sjukfrånvaro

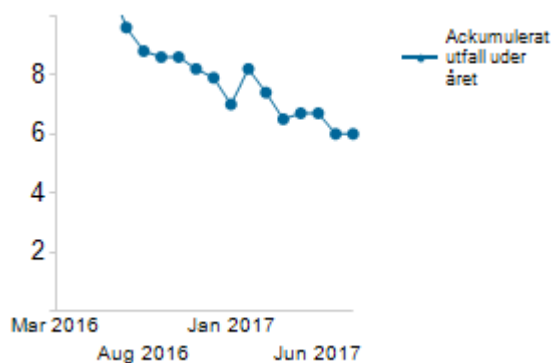
Stadskontorets förslag "Hälsostrategi – Utvecklingsområden för friskare arbetsplatser i Jönköpings kommun" har tillstyrkts av miljö- och hälsoskyddsnämnden enligt beslut MhN 2017-02-09, § 150.

Förslaget till hälsostrategi stämmer väl överens med det hälsofrämjande arbete som pågår på miljö- och hälsoskyddskontoret.

Enligt senaste uppgifter om sjuktal för 2017 uppgår sjukfrånvaron på miljö- och hälsoskyddskontoret till totalt 4,5 % av arbetstiden (6,0 % för kvinnor och 0,8 % för män). Den totala sjukfrånvaron ligger därmed under genomsnittet för kommunen på sammanlagt 6,4 % (7,1 % för kvinnor och 4,4 % för män).

Sjukfrånvaro som andel (%) av den ordinarie arbetstiden, ack under året, kvinnor

Beskrivning av målindikator

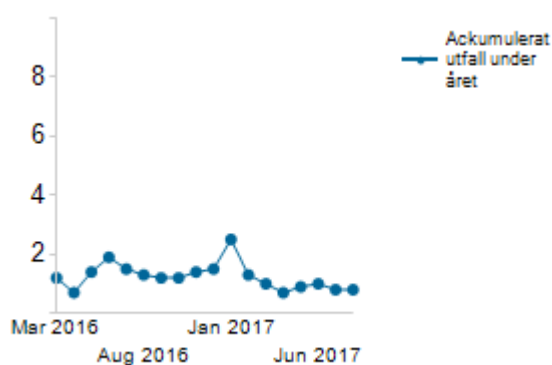

Den totala sjukfrånvaron ackumulerat under året, som andel (%) av den tillgängliga ordinarie arbetstiden. Avser den obligatoriska sjukfrånvaroregistreringen.

Under 2016 finns det endast tillgång till statistik mars 2016 -december 2016.

Sjukfrånvaro som andel (%) av den ordinarie arbetstiden, ack under året, män

Beskrivning av målindikator

Den totala sjukfrånvaron ackumulerat under året, som andel (%) av den tillgängliga ordinarie arbetstiden. Avser den obligatoriska sjukfrånvaroregistreringen.

Under 2016 finns det endast tillgång till statistik mars 2016 -december 2016.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Delårsbokslut 2017

Mhn 2017:3418

Ärendet

Miljö- och hälsoskyddskontoret redovisar verksamheten fram till 2017-08-31.
Delårsbokslutet framgår av bilaga.

Beslutsunderlag

Delårsbokslut 2017, bilaga

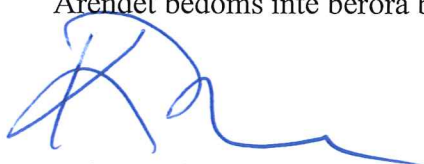
Miljö- och hälsoskyddskontorets tjänsteskrivelse 2017-09-12

Förvaltningens förslag till miljö- och hälsoskyddsnämnden

– Delårsbokslut 2017 godkänns och läggs till handlingarna.

Barnkonventionen

Ärendet bedöms inte beröra barns rättigheter enligt FN:s barnkonvention.

Håkan Strid
Miljö- och hälsoskyddschef

Anders Hansson
Administrativ chef